

Mlaš tednik

kulturno - politično glasilo

KROJ

svetovnih in domačih dogodkov

izdelava vseh vrst filmov

fotoaparati vseh svetovnih firm

Fotohaus Schmaus

Lastnik: Friedl Gottwald
KLAGENFURT,
Heiligengeistplatz 1, Telefon 20-95

9. leto - številka 27

V Celovcu, dne 4. julija 1957

Cena 1.50 šilinga

Kmet podjetnik

Smo v času, ko delo na naših kmetijah traja od zore do mraka, ko je pomanjkanje pridnih rok v kmetijstvu vedno občutnejše. Sedaj je čas za zagotovitev dobre žetve, za pripravo zadostne krme čez zimo. V teh mesecih se bo tudi odločilo, ali bo naše kmetijsko gospodarstvo moglo pripraviti dovolj hrane za celotno državno prebivalstvo. Toda gre se za več. Pred kratkim je FAO, ustanova Združenih narodov za kmetijstvo in prehrano, izdala svoje poročilo, ki ugotavlja, da 63% prebivalstva na svetu živi v pomanjkanju, ali kot pravijo strokovnjaki, je „podhranjeno“, to je: nima dovolj za jesti. Medtem ko v Ameriki (USA) vlada izobilje, ko imamo v Evropi na splošno hrane dovolj, pa milijoni naglo množičnih se ljudstev v Vzhodni Evropi, Aziji in drugod dobesedno strada. Zato je prehrana dandanes svetovno vprašanje.

Deloma je pomanjkanju kriva zaostalost nekaterih ljudstev, drugod pa neprimerni gospodarski sistemi. Kolektivizacija kmetijstva v državah „socialnega napredka“ se je končala v nazadovanju poljedelske proizvodnje. Praktične izkušnje so pokazale, da kolhozi niso proizvodna oblika, ki pospešuje povečanje pridelkov tako v globalnih količinah kakor tudi glede hektarskega donosa. Pravo kmetijstvo v Srednji in zapadni Evropi tostran „železne zavese“ pa je dokazalo s povečanimi donosi, da so samostojni kmetijski obrati ali kmetije najboljši garanti ustaljene kmetijske proizvodnje, ki se stalno, a zares progresivno več, seveda ob primerni splošni gospodarski politiki države. Izkazalo se je tudi, da je kljub vsežeteljni rabi rodovitnost zemlje v teh predelih bila dobro ohranjena in jo pogosto celo izboljšuje. Z ozirom na dejstvo, da je kolektivna gospodarstva v Vzhodni Evropi v resnici razpolagala z naravno rodovitnejšo, spočito zemljo, je neuspeh kolektivizacije toliko bolj porazen.

Toda izza časov cesarice Marije Terezije in njenih naslednikov, ki so osvobodili kmeta tlačanstva in spremenili kmetije v samostojne gospodarske enote, se je marsikaj spremenilo. Iz prvotnega naravnega gospodarstva, kjer je kmet gledal le na to, da je na lastni zemlji pridelal vse to, kar je zase in za svojo družino rabil in morda še kake male presežke za trg, smo prešli v popolno tržno gospodarstvo, kjer kmet producira pretežno del svojih pridelkov za trg, a z izkupičkom si potem nabavlja industrijske proizvode tako za potrebe kmetijstva samega (umetna gnojila, stroje), kakor tudi za potrebe družinske potrošnje. Celo živil za lastno potrebo kmet ne prideluje več v celoti doma, temveč se je kmetijska proizvodnja koncentrirala na panoge, ki imajo v danih klimatičnih in drugih razmerah najboljše pogoje, torej donajajo največji gospodarski efekt ali se najbolj „izplačajo“, po drugi strani pa se sam na trgu oskrbuje s živili, ki jih drugod po ugodnejših pogojih, torej ceneje proizvajajo.

Zato je popolnoma pravilno, ako kmeta označimo podjetnika v modernem smislu besede. Le s to razliko, da so kmetijska podjetja v resnici ostala le mali obrati, kjer so na njenega voditelja naložena raznovrstna bremena. On mora poznati poljedelsko tehniko, kemijo, kalkulacijo, rastlinske in živalske bolezni in še marsikaj drugega. On mora izdelovati načrte in voditi njih izvršitev. V industrijskih podjetjih, ki s svojo masovno proizvodnjo omogočajo velike obrate, so te naloge razdeljene na več ljudi, od katerih je vsak za svoje delo usposobljen in posebno specializiran. Kmet pa mora vsa ta vprašanja reševati sam.

Današnji čas stavi torej na kmeta naloge, ki jih preteklost ni poznala. Zato jim mora biti kmet dorasel. Poleg strokovne izobrazbe mora pa imeti tudi določeno splošno izobrazbo, kajti ne zadostuje, da kmet zasleduje samo novosti na področju kmetijske tehnike, ampak mora prav tako slediti poteku javnega življenja, kajti v politiki, v parlamentarnih zbornicah, interesnih združenjih in drugod se odloča tudi o njem, o njegovem gospodarstvu. In v demokraciji ima tudi možnost, da svoje interese uveljavlja, da prisili druge sloje, da jih upoštevajo. Dandanes se to v premali meri dogaja, deloma tudi zaradi krivde kmetov samih, ki pri volitvah voljno glasujejo za priporočene kandidate, kateri pa v bistvu ne zastopajo koristi kmetov, ampak težnje več ali manj prikritih interesnih skupnosti. To

Dominioni zborujejo v Londonu

V Londonu so se začela posvetovanja ministrskih predsednikov „Commonwealtha“, kot sedaj imenujejo skupnost nekdanjih angleških kolonij, ki so si pridobile politično neodvisnost. Je to vsekakor zelo zanimiva in pisana družba. Poleg angleškega ministrskega predsednika McMillana se posvetovanju udeležujejo predsedniki dominionov: Kanade, Avstralije, Nove Zelandije, Južne Afrike, Indije, Pakistana, Ghane, Cejlona in Rodezije. Poleg belokožnih zastopnikov sede za konferenčno mizo možje raznih barv, od temnopoltega indijskega ministrskega predsednika Nehruja pa do afriškega črnca Nkumraha iz Ghane. Prav ta konferenca kaže, kako se je notranje spreminila struktura nekdanjega britanskega imperija, ko so po širnih posestih angleške krone vladali guvernerji in podkralji s pomočjo angleških polkov. Sedaj pa po svobodni odločitvi predstavniki teh nekdanjih kolonij prihajajo kot enakopravni partnerji na posvetovanja o skupni politiki.

V gospodarskem pogledu se pa ta skupnost nahaja v velikih težavah, kajti v deželah zapadne hemisfere (Kanada, Avstralija) se vedno močneje uveljavlja ameriški vpliv, tako da je pogosto slišati, da bodo sčasoma postale Združene države univerzalni dedič Anglije. Se razume, da vlada v Londonu zastavlja vse svoje sile za to, da ohrani povezanost dominionov z matično državo. Glavni temelj te povezanosti je poseben sistem carinskih tarif, ki je iz teh držav ustvaril takozvano „področje funta šterlinga“, to je področje, kjer je angleški denar glavno menjalno sredstvo. V resnici so londonske banke še danes posredovalnice za večji del denarnega prometa med državami Commonwealtha. Da ojači svoje gospodar-

sko stališče, se je v zadnjih letih angl. vlada nagibala k misli, da področje Commonwealtha nekako spoji z nastajajočim evropskim skupnim tržiščem. Toda prav na sedanjih londonskih konferenci sta zastopnika Kanade in Avstralije zelo odločno nastopila proti povezavi z Evropo, ker bi to izzvalo razrahljanje medsebojnih vezi med dominioni in povzročilo naslonitev dominionov v zapadni hemisferi na Združene države.

Tudi na splošno imajo dominioni malo zaupanja v evropske razmere. Majava vlada v Franciji, vedno hujši boji v Alžiru, parlamentarne težave v Italiji dajejo predstavnikom teh bogatih mladih držav preko morja misliti, da verjetno celo do skupnega evropskega tržišča med sedanjimi šestimi članicami Jeklarso-premogovne skupnosti (Francija, Zapadna Nemčija, Benelux, Italija) sploh ne bo prišlo. Toda kot poročamo na drugem mestu, ta pesimizem ni upravičen.

Poziv na pomoč poplavljenem

Vremenske katastrofe zadnjih dni so povzročile tudi po Avstriji veliko škodo. Posebno prizadete so zvezne dežele Koroska, Tirolska in Solnograška. Škoda, ki je bila prizadejana prometnemu omrežju (železnice, ceste, mostovi itd.) bo popravljena iz javnih sredstev, toda poplave in nevihte so prizadele hudo škodo privatni imovini.

Zvezna vlada je zato naslovila na celotno prebivalstvo nujen poziv, da prispeva denarne darove za pomoč oškodovancem. Poziv sta podpisala zvezni kancler ing. Raab in podkancler dr. Pittermann. Pri pošlah je bil ustanovljen poseben čekovni račun (Postcheckkonto Nr. 9000, Hochwasserhilfe).

V Bonnu propadel atomski zakon

Ker ni bila dosežena dvotretjinska večina, ki je predpisana za spremembe ustave, je minuli torek v bonnskem parlamentu propadel zakon o uporabi atomske energije v Zapadni Nemčiji. Ta zakon je urejal rabo atomske energije v industrijske svrhe in sicer za izključno mirovne namene. Nadalje je vseboval predpise o ureditvi atomskih raziskovanj, predvideval je ustanovitev poskusnih reaktorjev in drugih ustanov.

Značilno je, da ni bila dosežena dvotretjinska večina zaradi tega, ker je 44 poslancev Adenauerjeve vlade (krščansko demokratske) stranke (CDU) prelomilo strankarsko disciplino in se je kljub obveznemu sklepu, da je treba glasovati za zakon, pri glasovanju vzdržalo. Politični opa-

zovalci v Bonnu menijo, da je sam kancler Adenauer dajal potuho tem „upornikom“, kajti ta zakon bi preprečil oborožitev nove nemške vojske z atomskimi bojnimi sredstvi. S tem je zadeva za daljši čas odložena. Verjetno računa Adenauer, da bo po volitvah mogel predložiti parlamentu zakon, ki mu bo bolj pogodu. Za atomske učenjake in industrijo, ki jo jedrni procesi interesirajo, pa predstavlja odlog tega zakona vsekakor veliko oviro in škodo.

Potovanje grškega kraljevskega para

Dne 1. julija sta odpotovala v Pariz grški kralj Pavle in kraljica Friderika, da prisostvujeta poroki grofa Henrija, enega izmed sinov Pariškega grofa, ki velja danes za uradnega pretendenta na prestol francoskih kraljev, pa kljub temu mirno živi v francoski — republiki. Pričakujejo, da se bo tudi na tej poroki zbrala lepa družina bivših kraljev in vladarjev, podobno kot je bilo na nedavni poroki princa Tomislava Karadjordjeviča (drugorojenca pokojnega jugoslovanskega kralja Aleksandra) s princeso Marjeto Badensko. Takrat je na gradu Salem (Zapadna Nemčija) grški kralj prisostvoval poroki kot edini resnični vladar, a družbo so mu delali številni kralji brez prestola, kot ženinov brat, bivši jugoslovanski kralj Peter, bivši bolgarski kralj Simeon, bivši italijanski kralj Umberto ter vrsta princev, princes in drugih plavokrvnežev.

Po pariških slovesnostih se namerava grška kraljevska dvojica ustaviti na jugoslovanski obali v Dalmaciji, kjer bo na otoku Brionih v gosteh pri maršalu Titu preživela svoj letni dopust.

- KRATKE VESTI -

Č. G. JANKO POLANC, tajnik Slovenskega dušnopastirskega urada v Celovcu je bil danes promoviran za DOKTORJA bogoslovnih ved na univerzi na Dunaju.

PAPEŽ PIJ XII. je sprejel skupino ameriških Judov, ki so se po obisku v Izraelu ustavili v Rimu. Bili so to člani ameriško-judovskega odbora za državljanske pravice. V posebnem nagovoru je sv. oče ostro obsodil sleherno diskriminacijo na temelju rase in izjavil, da so sile zla tiste, ki širijo sovražstvo proti rasnim manjšinam. Bilo je prvič v zgodovini, da je kak papež posvetil judovskim obiskovalcem poseben nagovor.

REKA PAD UPADA, pravijo poročila iz severne Italije, kjer je ta glavna vodna žila Italije močno narasla in poplavlila obširne predele rodovitne zemlje, posebno v območju mesta Rovigo ter ob Delti, pri izlivu v Jadransko morje. Škoda zaradi poplav cenijo na približno pol milijarde šilingov.

HREPENENJE PO LUČI SI TEŠI Nemeec Kurt Peters s tem, da potuje po sončnih deželah Zapadne Evrope. Zdravniki so Peteru napovedali, da bo zaradi neke skrivnostne in neozdravljive bolezni v kratkem času popolnoma oslepel. Zato sedaj, dokler še vidi, potuje in si ogleduje lepote sveta.

BELEGA KITA SO UJELI na visokem morju v bližini južnoafriškega pristanišča Durban (ne Durban's). Beli kiti so silno redki. Med ribiči na te orjaške sesalce, ki plavajo v morju, kroži legenda o belem kitu podobno kot pri nas pravljica o „zlatorogu“. Bilo je prvič, da so v vodah Južne Afrike ujeli belega kita. Zival je tehtala 60 ton.

ŽIVLJENJSKI STANDARD se je zvišal v Mehiki, so ugotovili čistilci oblek v Mexico-City, glavnem mestu dežele. Oni sklepaajo na dvig standarda iz dejstva, da zadnje čase z večjimi težavami spravljajo madeže iz oblek, ker izvirajo le-ti od bolj zabeljenih in dražjih jedil.

MESTO CAMERON JE BILO ZBRISANO z obličja zemlje, ko je orkan „Audrey“ pridrvel z brzino 150 km na obalo Louisiane (USA). Doslej so iz ruševin tega 45.000 prebivalcev broječega mesta potegnili 500 mrtvih, okrog 3000 oseb je ranjenih ali bolnih, a 40.000 jih je brez strehe. Je to najhujša katastrofa te vrste v zadnjih letih. Casopisje prinaša v tej zvezi poročila o razdejanih, ki so jih povzročili orkani v preteklosti. Najhujši je pridivil s Pacifiškega oceana leta 1906. Povzročil je 6000 smrtnih žrtev.

PRI DUNQUERQUE (Dünkirchen) na francoski atlantski obali je angleška kraljica-mati odkrila minuli teden spomenik padlim vojakom. Slovesnosti se je udeležilo tudi okrog 2000 veteranov, ki so se pred 17 leti pod bombami in obstreljevanji nemških Stuka in Jabos ukrcavali ladje, ladjice in čolne, da se umaknejo pred napredujočimi Hitlerjevimi vojskami. Takrat je izgledalo, kot da je ura Hitlerjevega dokončnega zmaganja blizu. Toda pred slano morskovo vodo so se morali Hitlerjevi tanki ustaviti in sčasoma se je bojna sreča obrnila.

INDEKS PREPOVEDANIH KNJIG bodo „očistili“ poročajo iz Rima. Po vesti poluradne italijanske poročevalske agencije ANSA je v Vatikanu na delu posebna komisija, ki naj pregleda sedaj obstoječi indeks, to je seznam knjig, ki jih je katoličanom prepovedano brati pod kaznijo izobčenja ter z njega izloči dela, ki po sodbi današnjih katoliških teologov in vzgojiteljev ne predstavljajo več moralne nevarnosti za bralce.

Politični teden

Po svetu . . .

Evropske pogodbe pred pariškim parlamentom

Francoska vlada je predložila minuli teden pogodbe o skupnem evropskem tržišču in evropski atomski skupnosti za mirovne namene parlamentu v razpravo. Nova vlada mladega in energičnega Bourges-Manourryja je pokazala, da hoče najprej rešiti to gotovo najvažnejše vprašanje.

Debata o tej pogodbi se vrši v sorazmerno ugodnih okoliščinah in obstoji upravičeno upanje, da bo tej pogodbi prihranjena usoda vseh dosedanjih poskusov evropske integracije po vojni, ki so vsi propadli prav v francoskem parlamentu, v glavnem zaradi francoskega nezaupanja do Nemcev. Toda prav zadnja leta smo pričali upadanja francoske politične moči, kajti uporne kolonije, ki so bile nekoč važna postavka francoskega gospodarskega blagostanja in politične moči v svetu, so danes težko breme, ki pije kri francoskemu gospodarstvu. Neuspehi francoskih čet proti upornikom so omajali mednarodni politični ugled in vpliv Francije. Končno pa so tudi Sovjeti s svojim brezkompromisnim zadržanjem glede Vzhodne Nemčije, kjer so jasno pokazali, da te važne hipoteke na Srednjo Evropo ne nameravajo ne zlepa in ne zgrda spustiti iz rok, posredno pomagali razpršiti francoske strahove pred Nemci. Ničesar se namerič v Parizu bolj ne boje kot združene, zopet velike Nemčije. Zato politični opazovalci prerokujejo evropskim pogodbam lahko pasažo v francoskem parlamentu.

Razorožitveni razgovori pred odločitvijo

Delegati razorožitvene konference v Londonu so minuli teden čakali, da se najprej atlantski zavezniki pogovorijo o skupnih predlogih na osnovi ameriških osnutkov o delni razorožitvi. V glavnih potezah je bila ta edinost ob koncu tedna le dosežena, ko je kancler Adenauer pristal na bistveno vsebino ameriških predlogov. S tem je v resnici padel dosedaj stalni pogoj Zapada proti Vzhodu, namreč da pred pogajanjem o razorožitvi Sovjetska zveza pristane na združenje Nemčije. Zadnja leta je prav ta pogoj onemogočil sleherni sporazum med obema taborama.

Adenauer je prav te dni tudi formalno podredil poveljstvu Atlantskega pakta prve tri nemške divizije, obenem pa je pristal na pogajanja s Sovjetsko zvezo o delni razorožitvi brez predhodnega sporazuma o nemški združitvi. Zahteval je sicer nekatera zagotovila, med katerimi je izjava, da ta pogajanja ne sme biti vključeno formalno priznanje Vzhodne Nemčije in da se določila o kontroli oboroževanja na skupnem ne tika-jo Nemčije. O tem je sporazum dokaj lahak, ker na ta način doseže Zapad omejeno oborožitev bonnske Nemčije, Vzhod pa pankowske. V resnici bo s tem razdelitev Nemčije le še poglobljena. Je vse to sicer neizogibna posledica sedanjega svetovno-političnega položaja, vendar jih Adenauer vsaj optično ne more prikazovati kot bogsivedi kakšne uspehe. To je sedaj bridko zanj, ker se nahaja pred volitvami.

Angleška sulica v prid Nemčije

Pred kratkim je britanska vlada nepričakovano priskočila na pomoč Adenauerju. Pisala je v Moskvo, da je treba obenem z razorožitvijo rešiti tudi nemško vprašanje, čeprav to zahteva ni stavila kot neobhodni pogoj za razorožitev.

Angleški korak v prid nemške združitve se je pa kmalu izkazal bolj kot branitev lastnih interesov Albiona kot dejanje sorodniške ljubezni do nemških „bratrancev“. V zadnjem času se namreč pojavljajo v angleški javnosti, posebno pa v gospodarskih krogih, Nemcem sovražni glasovi. Nemce (zapadne) označujejo kot „glavne koristnike hladne vojne“. Povsod po svetu namreč britanska industrija zadeva na ostro nemško konkurenco. In stališče Nemcev je bilo doslej v toliko ugodnejše, ker jim ni bilo treba izdajati težkih milijard za vzdrževanje vojaštine in za oboroževanje.

Zato izgleda, da je imel ta britanski korak v prid Nemcev nekoliko drugačno ozadje. Morebitna ustavitve atomskih poskusov in tovrstnega oboroževanja prihaja za Angleže v nekoliko neprimernem trenutku. Pred kratkim so namreč izvedli vrsto zelo dobro uspešnih atomskih in vodikovih poskusov in bi sedaj lahko na podlagi dobljenih izsledkov začeli izdelovanje teh orožij „na veliko“. Se razume, da so pripravljene usta-

viti to drago oboroževanje, a zato zahtevajo, da jim Amerika prepusti primerno zalogo atomskih bomb, z utemeljitvijo, da je treba ustvariti tudi v Evropi na tem polju ravnotežje s Sovjetsko zvezo. Tako izgleda, da bo morala razorožitvena konferenca v Londonu prebroditi še marsikatero težavo, medtem pa orožarne delajo s polno paro.

»Kupčije« s podmornicami v Sredozemlju

V Sredozemlju in na Bližnjem vzhodu pa se v novih oblikah nadaljuje stari boj za vpliv nad tem ključnim predelom sveta. Po tem ko je pred 14 dnevi Sovjetska zveza „prodala“ Egiptu tri podmornice, je minuli teden ameriško mornariško ministrstvo objavilo, da bo v kratkem „posodilo“ Grčiji tudi dve podmornici, poleg tega pa še dva rušilca in več manjših ladij za obalno obrambo. S tem bo vojaško ravnotežje zopet uravnovešeno. Podtalna borba se je spremenila dobesedno v podvodno.

. . . in pri nas v Avstriji

Parlament pred počitnicami

Na Dunaju se je sestel državni zbor, da še pred počitnicami reši najnujnejše zadeve. Nenadno nastopivša vročina zaenkrat še ni povzročila pri zastopnikih ljudstva omembe vrednih pojavov utrujenosti, vsaj v kolikor se tiče njihove voljnosti za prepiranje. Tako so se seje narodnega zastopstva sprevrgle v areno bojevitih medsebojnih očitkov, kjer je ena stranka valila na drugo krivdo za to, da mnogi važni zakonski predlogi niso bili izglasovani. Med temi je posebno zakon za poljedelstvo, za katerega so se doslej zastopniki kmetijstva zama trudili.

Poslanci OeVP so stavili na čelo nujnih vprašanj predvsem izdajo novih „Ljudskih delnic“, ureditev konfesionalnega šolstva ter konkordata.

Dr. Pittermann: Rabimo referendum!

Socialistični vrvak, podkancler dr. Pittermann, pa je zahteval čimprejše sprejetje zakona o referendumu, to je zakona ki bi določal ljudsko glasovanje o vseh važnejših državnih vprašanjih, podobno kot je to urejeno v sosednji Švici.

Dr. Pfeifferja mučijo nepotrebne skrbi

Običajni dr. Pfeiffer, poslanec „neodvisnežev“ iz FPOe (reci bivših ključastokriževcev), pa zopet ne more spati zaradi skrbi za nemštvo na Koroškem. Oglasil se je k besedi in zahteval od zveznega kanclerja ing. Raaba pojasnila o tem, kako kani vlada urediti „slovensko vprašanje“ na Koroškem. K temu koraku ga je vzpodbodla ustanovitev slovenske gimnazije v Celovcu. Trdil je ce-

lo, da člen 7 državne pogodbe dela krivico nemškimi sodeželanom. Zvezni kancler mu je odgovoril, da se pri pogajanjih za sklep državne pogodbe vlada ni mogla izogniti določbam člena 7, kajti s tem bi se bila izpostavila nevarnosti, da do pogodbe sploh ne pride, ali pa bi se njen sklep znatno zavlekel, kar bi pa zopet lahko rodilo nedogledne posledice. Zato se je vlada odločila, da pogodbo v celoti sprejme in podpiše. — To stališče je za vsakega avstrijskega patriota jasno, a lepo in prav bi bilo, ako bi šli dalje, namreč da bi priznali, da so nam bile itak dane le pravice, ki nam same po sebi gredo ter, da bi jih tisti, ki so obveznost v tem pogledu po svobodnem in treznem premisleku sprejeli, tudi v dejanju izvršili.

Podkancler dr. Pittermann na Koroškem

Prvič po svojem imenovanju za zveznega podkanclerja je dr. B. Pittermann minuli teden obiskal Koroško. Najprej si je ogledal puškarne v Borovljah in obljubil, da se bo s posebno vneto zavzel za potrebe naših krajev. Obljubil je tudi, da bo podprl poziv koroške deželne vlade, ki ga je naslovila na zvezno vlado za posebno pomoč „krajem v stiski“, med katere spada tudi Južna Koroška. Podobne obljube že dolga desetletja strašijo po Koroškem, toda ne preostane pač nič drugega, kot da upamo, da se bodo vsaj tokrat uresničile.

Tirolici v Avstriji zahtevajo glasovanje za Južno Tirolsko

V Innsbrucku je bilo veliko zborovanje z manifestacijami v prid Južni Tirolski. Številni govorniki in sprejeta resolucija so poudarjali zahtevo, da je treba Južno Tirolsko postaviti pod mednarodno kontrolo, katera naj izvede nato ljudsko glasovanje o vrnitvi tega ozemlja Avstriji. To so vsekakor dalekosežne zahteve, ki jih je težko spraviti v sklad z veljavnimi mednarodnimi pogodbami, ki sicer dajejo Južnim Tirolcem dalekosežne pravice, obenem pa jasno določajo državno mejo na Brennerju.

Na Koroškem:

Kje dobiti denar za južni del dežele?

S težkim gospodarskim položajem južnega dela dežele se je zopet bavila na svoji seji naša deželna vlada. Sklenili so, da je treba dobiti od zvezne vlade izreden prispevek, ki bi naj znesel vsaj 100 šil. na vsakega prebivalca tega po lastnih izjavah pristojnih oblasti tako zelo zanemarnjenega dela države. Se razume pa, da vsi od prav istega prebivalstva zahtevajo vedno nove dokaze državljanke zvestobe in točno izvrševanje vseh, posebno pa davčnih dolžnosti. S tem denarjem bi potem zgradili nepotrebne ceste in železnice, v prvi vrsti progo Pliberk-Labot, in zadostili drugim nujnim potrebam. Toda zaenkrat je tu samo sklep, denarja pa še ne.

Žganje za slone

Koliko vodke, ruskega žganja, sta spila dva slona v živalskem vrtu v Kijevu, to je vprašanje, ki razburja duhove prestolnice Ukrajine, žitorodne pokrajine Sovjetske zveze. Iz žita namreč kuhajo to znamenito rusko žgano pijačo.

Zadeva je prišla v javnost, ko je nek dopisnik dnevnika „Ukrajinska Pravda“, vohljajoč s svojim zašiljenim novinarskim nosom okrog živalskega vrta, zvedel, da je lani tovariš Kravčenko, paznik slonov v kijejskem zoološkem vrtu, „menda pozabil, da tudi v živalskih vrtovih za poletjem pride jesen“, ter ni pripravil za svoje varovanje zimskih brlogov. Zaradi tega sta se dva slona, Baby in Lucija, kljub njuni slonovski debeli koži prehladila in začela glasno kihati. Da živali ogreje, je paznik širokopotezno predpisal zdravilo: mešanico najboljše vodke znamke „Moskovskaja“ in izbranega kavkaškega namiznega vina.

Po podatkih knjigovodstva živalskega vrta sta oba slona v 27 dneh bolezni popila točno 102 kvartov ali okrog 100 litrov te

zdravilne mešanice. Ko so kijevski prebivalci zvedeli za žgani „žegen“, ki sta ga bila deležna njihova slona, so se čudili, da nodeden izmed njiju ni kazal prav nobenih znakov vinjenosti. Preizkušeni vinski bratci pa so morali priznati, da jih slona glede pivske vzdržljivosti prekašata.

Toda kmalu so se pojavili dvomi, da sta slona res popila vse te dobrote in upravna preiskava, ki je bila uvedena, je dognala, da v tem svojevrstnem živalskem vrtu niso dajali živalim samo žganja in vina, ampak tudi delikatese, kot jagode, marmelado in pecivo, ki baje pomirjevalno vplivajo na požrešna grla divjih tigrov in panterjev, pa tudi norčavih opic. Vsaj glasom knjigovodskih obračunov kijevskega zoološkega vrta.

„Vendar,“ pristavlja člankar v komunističnem uradnem časopisu, „je znana stvar, ta take in podobne dobrote prijajo ne samo opicam v živalskem vrtu. Kazno je, da živi v našem živalskem vrtu družina ljudi, ki se mašči z najizbranejšimi dobrotami na račun divjih zveri.“

Otroška paraliza na Madžarskem

„Pomagajte našim otrokom,“ je zadonel preko naše vzhodne meje obupan klic madžarskih zdravnikov na zapadni svet. Po strahovitih preizkušnjah, ki s kruto doslednostjo od minulega oktobra naprej obiskujejo našo nesrečno vzhodno sosedo, je sedaj tam izbruhnila epidemija otroške paralize. Sedaj po raznih bolnicah nad 600 otrok visi med življenjem in smrtjo. Nemški Rdeči križ je dal na razpolago več „železnih pljuč“, to je posebnih aparatov, ki omogočajo obolelim dihanje, a ameriško letalsko ministrstvo je stavilo na razpolago le-

tala, ki bodo iz Združenih držav prevažala naravnost v Budimpešto Salkovo cepivo. To namreč preprečuje širjenje bolezni. V obupnem položaju se je celo sama budimpeštanska vlada neuradno obrnila na ondotno ameriško poslanstvo proseč pomoči.

Medtem ko epidemija pobira življenje otrok, pa med odraslimi vislice nemoteno nadaljujejo svoje delo. Minuli teden je bila usmrčena 25-letna študentka medicine Ilona Toth in več drugih oseb, ki so se udeležile oktobrskega upora. V zadnjih mesecih so registrirali že okrog 140 usmrtitev.

SLOVENC

doma in po svetu

Gledališče v Oslu po slovenskem načrtu

Komisija za zgraditev novega gledališča v Oslu (prestonici Norveške), je odločila, da med številnimi predloženimi načrti podeli prvo nagrado za projekt, ki ga je izdelal ing. Mitja Jernejec iz Ljubljane. Imenovani je asistent na arhitekturnem oddelku tehniške visoke šole v Ljubljani in je sedaj nagradjeni načrt izdelal, ko se je pred kratkim mudil kot štipendist na študijah na Norveškem.

Koroški Slovenci v Parizu

Znani koroški slikar prof. Werner Berg je čine 20. junija odprl svojo prvo razstavo v Parizu pod okriljem ondotnega Avstrijskega kulturnega centra. Na otvoritev je prišlo veliko število uglednih osebnosti iz francoskega javnega življenja, pa tudi umetnostni kritiki najodličnejših pariških listov, ki jih je, kot poroča Avstrijski kulturni center, bilo prvokrat moč pozdraviti na kaki prireditvi omenjene ustanove. Slike južnokoroške pokrajine in njenih ljudi, Slovencev, so zaradi svojih karakternih značilnosti in radi Bergove umetniške izvirnosti zbudile veliko zanimanje med pariškim umetnostnim občinstvom, ki je v velikem številu obiskalo razstavo. Ob priliki bomo o njej še kaj več poročali.

Zasluzen jubilej vzgojne ustanove

V Madridu (Španija) so praznovali pred kratkim 10-letnico dne, ko je v središču mesta bil otvorjen „Colegio Mayor Santiago Apostol“ ali po naše Akademski dom svetega Jakoba apostola. Leta 1946 je mednarodna dijaška in akademska organizacija „Pax Romana“ na predlog predstavnikov njene slovenske članice, Slovenske dijaške zveze, sprejela resolucijo, v kateri poziva vse katoličane na svetu, da mladim študentom, ki so še radi posledic vojne ostali izven domovine, omogoči dovršitev študij. Prva se je temu pozivu odzvala organizacija španskih katoliških akademikov in dosegla podporo pristojnih oblasti za praktično izvedbo te plemenite zamisli.

V zadnjih desetih letih je šlo skozi ta dom več sto mladih fantov, ki so na različnih fakultetah madridske univerze dokončali svoje akademske študije. Med drugimi je našlo streho v tem zavodu tudi okrog 30 slovenskih akademikov, od katerih je 25 že doseglo univerzitetno diplomu. Med različnimi narodnostmi so Slovenci napravili jako dober vtis po svoji marljivosti in študijskih uspehih.

50-let ustanovitve „Balkana“

Na praznik sv. Petra in Pavla se je v Sežani pri Trstu zbrala skupina starejših gospodov. Bili so to preživeli člani akademskega društva „Balkan“, ki so ga na ta dan pred 50 leti ustanovili zavedni slovenski akademiki v Trstu. Iz tega društva je izšlo lepo število izobražencev, ki so vodilno sodelovali pri narodnostni prebuditvi primorskih Slovencev. Kot piše v tej zvezi tržaška „Demokracija“, je bilo to društvo „celota, polna poleta in ustvarjalnih sil, ki je strnjeno korakala od zmage do zmage, ker jo je vodila ena sama misel, narodna zavest k enemu samemu cilju: veličini slovenstva.“

K sedanjemu jubileju je eden izmed starih članov društva napisal, da naj stari borci ob tej priliki oživijo tudi v mladem rodu smisel za ideale, in vzklika: „Nazaj k tistim vrelcem idealizma, narodne zavesti in nepremakljive značajnosti, ki so napajali, poživljali in krepili naše prednike.“

Slovenska nova maša v Trstu

V nedeljo dne 23. t. m. so se tržaški Slovenci v velikem številu zbrali v prijazni cerkvi oo. kapucinov na Montuzzi, kjer je v krogu svojih sobratov zapel svojo prvo sveto mašo rojak p. Bogomir Srebot, po rodu iz Košane na Krasu. Novomašnik je dovršil bogoslovne študije v Benetkah, kjer je prejel duhovniško posvečenje iz rok ondotnega kardinala in patriarha. Svojo daritev pa je opravil v Trstu med sobrati in rojaki, ker mu je ni bilo moč zapeti v domačem kraju. Novomašniku je govoril njegov sobrat p. Fidelis iz Gorice, ki je poudaril, da so slovenski rojaki, ki so njegovo prvo sv. daritev obiskali v obilnem številu, novomašniku s tem nadomestili družino, ki pri tem najlepšem dnevu njenega sina ni mogla biti navzoča.

Univ. prof. Boris Furlan umrl

V Radovljici je v starosti 63 let umrl dr. Boris Furlan, nekdanji profesor za pravno filozofijo na juridični fakulteti ljubljanske univerze. Rodil se je v ugledni tržaški družini, njegov oče je bil za časa Avstro-Ogrske v Trstu državni pravdnik. Po dovršenih pravnih študijah se je pokojnik najprej posvetil advokaturi. Istočasno pa je nadaljeval svoje študije pravne filozofije. Ko mu je bilo po prvi svetovni vojni odvetniško delo v Trstu zaradi fašističnega terorja onemogočeno, je odšel v Ljubljano, kjer mu je bila na univerzi podeljena stolica za pravno filozofijo. Posegel je tudi v politiko, kar pa mu je prineslo mnogo bridkih osebnih razočaranj in trpljenja. Pravniki, posebno pa njegovi nekdanji učenci, bodo prof. Furlana ohranili v spominu kot plemenitega in pravičnega moža; predvsem kot znanstvenika, ki je vselej iskal pravico.

Nova šola v Podjuni

Božji grob pri Pliberku

V začetku meseca junija je ob vnožju humškega griča z mogočno romarsko cerkvijo zaživel. Obsežno stavbišče, kupi gradbenega materiala, različni stroji in večje število delavcev pričajo, da se tu pričinja graditi večja stavba. Na tem lepem in pripravnem prostoru bo v doglednem času stala nova šola za humški šolski okoliš. Delo je že v polnem teku. Gradbeno podjetje inž. Rudolf Moser je dobilo zidarska dela, ker je stavilo najugodnejšo ponudbo. Tesarska dela pa je dobil mladi domači tesarski mojster Valentin Krof iz Doba. Kleparska dela in kritje strehe pa bodo izvršile priznane celovške firme. Do jeseni bo surova stavba že pod streho.

Načrte za novo šolo je napravil znani arhitekt inž. Hanzi Oswald iz Celovca. Seveda bo nova šola moderna stavba, to se pravi, da mora v prvi vrsti ustrezati sodobnim učnim in zdravstvenim potrebam. Te pa zahtevajo čim več svetlobe v učilnicah. Vpogled v načrte nam pokaže, da se je g. arhitekt res potrudil. V novem šolskem poslopiju so predvideni tri prostorni razredi, uradna soba šolskega upravitelja, shramba za učila, moderna in prostorna kuhinja za kmečko nadaljevalno šolo in seveda moderna stranišča. V kletih pa bodo nameščene kopalnice za šolarje.

Stanovanja za učiteljsko pa se bodo nahajala v posebni stavbi, ki jo bodo gradili verjetno šele prihodnje leto.

Pri šoli se bo nahajalo seveda tudi lepo igrišče. Prostora pa bo tudi zadosti za vrtove učiteljskega, za učni vrt naših bodočih gospodinj, pa tudi za sadovnjak, v katerem se bodo učili bodoči gospodarji sadjarstva.

Pričakovati je, da bo naša mladina najpozneje jeseni 1959. leta mogla zapustiti staro šolsko poslopje, ki nikakor ne odgovarja več sodobnim učnim in zdravstvenim zahtevam. Saj je to poslopje končno bilo zgrajeno pred skoro dvesto leti za župnišče in se za šolo pravzaprav nikoli ni dalo primerno preurediti. Kot vse stare stavbe iz kamna je vlažna, temna in zatohla. Razredi pa so deloma nameščeni v navadnih sobah, ki so za več kot polovico premajhne.

V stari stavbi je samo eno stanovanje in zato sta si morala doslej dva učitelja vedno iskati stanovanje izven vasi, kar je bilo v vsakem oziru zelo neugodno. Kljub vsem neugodnostim pa je bila šola v tej hiši nameščena celih 75 let. Občina Blato nima zadostnih dohodkov niti za svoje redne potrebe in tako na gradnjo nove šole iz lastnih sredstev sploh ni bilo moč misliti. Leta 1940. so se sicer že resno bavili z načrti za novo šolo, pa potek druge svetovne vojne je vse načrte preprečil. V povojni dobi je bilo v deželi toliko šol porušenih in toliko potreb po gradnji in otvoritvi novih šol, da ni bilo mogoče dobiti potrebne podpore od deželne vlade. Šele leta 1955., ko so v deželi odstranili vsaj največje nedostatke na šolskem področju, je uspelo opozoriti pristojne vladne kroge tudi na nevzdržne

razmere na humški šoli. In resnici na ljubo je treba povedati, da so se vsi merodajni krogi z veliko pripravljenostjo zavzeli za gradnjo nove šolske stavbe in odklonili nadaljna popravila na starem poslopiju, ki bi bila samo nerentabilna.

Skupni napori občinskega sveta z županom Kumerm in šolskega vodstva je v teku te kratke dobe uspelo, doseči toliko, da smo danes že sredi dela.

Tako si je n. pr. osebno ogledal staro šolo in se prepričal o nevzdržnih razmerah gospod. deželni glavar Ferdinand Wiedenig. On se je posebno toplo zavzel, da smo dobili potrebno pomoč. Deželni poslanec gospod direktor Wit iz Velikovca pa je prevzel nalogo, da v deželnem zboru in v šolskem odboru deželnega zbora zastopa naše interese in je tudi dosegel, da je deželni zbor enoglasno sklenil zidavo nove šole in tudi dodelitev potrebnih sredstev. Deželni svet-

nik Hans Sima kot dežel. finanč. referent in gospod. uradni nadsvetnik Steiner iz občinskega oddelka deželne vlade pa sta poskrbela za finančna sredstva. Gospod Steiner je bil od vsega začetka skrben in odločen zagovornik tega za našo občino edinstveno velikega projekta in je predvsem pokazal vedno polno razumevanje za slabi gospodarski položaj občine.

Vso potrebno podporo pa so nudili tudi g. okrajni glavar, višji vladni svetnik dr. Hans Wagner in šolska inšpektorja, g. vladni svetnik Lovrenc Just kot referent za dvojezične šole in g. vladni svetnik Walter Maklin. Tako lahko rečemo, da se je skupnim naporom cele vrste merodajnih osebnosti zahvaliti, da danes že raste pri Božjem grobu nova šola. Prosili bi omenjene gospode samo, da bi nas tudi pri nadaljnji gradnji tako lepo podpirali.

Sad teh naporov, novo šolsko poslopje pri Božjem grobu, blizu ceste Pliberk-Labot, pa bo še poznim rodovom priča dobe, ki je bila tako naklonjena doraščajoči in učeči se šolski mladini.

Jeruzalem, PRESEKANO MESTO

Odkar je pred 2000 leti umrl na Golgoti Zveličar človeštva, se je njegova blagovest razširila po vsem svetu. Ves krščanski svet je gledal na kraje, koder je stopala njegova noga in kjer je učil svoje nauke, kot „sveto deželo“. Kraj njegove smrti je postal svetišče vesoljnega krščanstva. Rimski cesarji so kmalu po Zveličarjevi smrti pregnali uporno izraelsko ljudstvo iz dežele, da se je razpršilo v Evropi in Aziji. Jeruzalem je bil razrušen z ognjem in mečem. Zapuščeno deželo so zasedli drugi narodi. Toda po uditvi krščanstva v Evropi so krščanski vladarji dolga stoletja skušali z velikimi vojskami ubraniti svete kraje pred vdorom muslimanskih osvajalcev. Takrat je res „Sveta dežela“ stala v osrčju svetovne politike. Bila je to mistična doba križarskih vojsk, ki so se po več stoletjih junaških žrtev, pa tudi nesloge, končale z izgubo svetih krajev. Vendar so novi gospodarji, mohamedanski kalifi, skozi vsa stoletja dopuščali romanje v svete kraje in tako je sveta dežela še vedno ostala v očeh krščanskega sveta zibelka krščanstva. Mohamedanske kolite so nadomestili kasneje Turki, a po propadu otomanskega cesarstva v prejšnjem stoletju Angleži. Pod njihovim gospostvom so se v Palestino znova začeli vseljevati Judje iz Evrope, ker so tukaj postajala vedno močnejša protizidovska gibanja, obenem pa se je med raztresenimi Zidi rastele pokret sionizma, ki je propagiral povratek v deželo prednikov. Leta 1947 je Velika Britanija še pred potekom določenega časa odložila svoj „mandat“ za upravo tega ozemlja, ki ji je bil podeljen na mirovni konferenci v Parizu po prvi svetovni vojni.

Izbruhnila je vojna med Zidi in Arabci, pri kateri so Angleži odkrito podpirali Arabce. Toda kljub velikanski številčni premoči so Judje kaj kmalu obračunali z vojskami svojih sovražnikov, le jordanski voj-

ski, ki jo je vodil angleški general Glubb, se je posrečilo, da je zasedla znaten del ozemlja preko Jordana in del Jeruzalema. Izkazalo se je, da so Judje prinesli s seboj iz Evrope višjo izobrazbo in boljšo organizacijo, s katero so znatno nadkriljevali zaostale Arabce. Obenem pa jim je zavest, da branijo zemljo svojih prednikov, vlila v srca novega patriotizma in tako se je izraelska vojska izkazala kot edina resna vojaška sila na Bližnjem vzhodu.

Po posredovanju Združenih narodov je bilo krvoprelitje ustavljeno in sklenjeno premirje. Združeni narodi so na svoji glavni skupščini leta 1947 sklenili, da je treba lestino razdeliti na dva dela, v izraelsko in arabsko državo (Jordanijo in Izrael), a Jeruzalem naj postane mednarodno mesto, pod upravo Združenih narodov. Do sklenitve miru med Judi in Arabci ni prišlo in sklep o internacionalizaciji Jeruzalema je ostal mrtva črka. Mesto je danes „bojno področje“, kjer tečejo po ulicah žične pregraje in „španski jezdec“, ki ločijo izraelski del mesta od jordanskega. Zaradi napetega razmerja med obema državama izbruhnejo pogosto obmejni incidenti z obojestranskim streljanjem. Tudi drugi sveti kraji so razdeljeni med obe državi, čeprav je večji del v rokah Jordanije.

Zaradi ovir pri potovanjih in nevarnosti, je dotok romarjev v zadnjih letih zelo upadel.

Najbolj žalosten pogled nudi cerkev Božjega groba, ki je postala deloma žrtev požara med vojnimi operacijami leta 1947. Sedaj so očrneli zidovi obdani z zidarskimi stolpi in opaži, ki preprečujejo nadaljnje razpadanje, a popravljalna dela stojijo, ker se prizadeti ne morejo oz. nočejo pogovoriti.

Zelo žalostna je tudi usoda Betlehema. Svočas ga je bilo moč obiskati z avtomobilom, toda sedaj razmejivna črta reže v dva

50-letnica poštnih avtobusov

Julija 1857. je tedanja cesarsko-kraljeva poštna uprava uvedla prve avtobuse za javni promet. Bil je to drzen poskus, zato sta bila določena dva podčastnika za prva poštna šoferja. Imela sta povelje, da vršita službo v polni uniformi svojega polka. Prva avtobusna proga v Avstro-Ogrski je vezala dva kraja na Južnem Tirolskem in sicer Neumarkt s Predazzo. Razdalja med obema krajema je bila 38 kilometrov in čas vožnje je znašal točno 4 ure in 30 minut. Je pač šlo gori in doli in cesta je bila posipana z gruščem, ki se je spreminjal v prah, tako da sta bili obe vozili črno-žolte barve z obema šoferjema v slikovitih uniformah vred kmalu beli čez in čez. Od takrat se je marsikaj spremenilo. Neumarkt in Predazzo nista več v mejah Avstrije, toda po naših zveznih deželah še vedno vozijo poštni avtobusi črno-žolte barve. Iz enega jih je nastalo na stotine, velikih, majhnih, starih in novih. Pod značko W prevažajo potnike po vsej Avstriji. Se razume, večidel je nekdanje prašne ceste nadomestili gladki asfalt (razen v južnem delu Koroške, kjer se pač čas premika s precejšnjo zamudo). Drugod pa so ostarele avtobuse, kot smo jih pri nas še navajeni, povečini že nadomestili z modernimi orjaki moderne linije iz plexi-stekla, jekla in kroma. Le barva je ostala ena in ista, tudi v novih razmerah.

Leta 1956 so poštne avtobusne linije oskrbovale 600 stalnih prog z dolžino 17.000 km. Obratovalo je 1670 vozil, ki so prepepljalo 60 milijonov potnikov. V tekočem letu bodo pa menda prekosili vse dosedanje rekorde. Posebno se je povečal promet na turističnih progah za tužce, kot n. pr. na Grossglockner, kjer je že lani 80 odstotkov vseh potnikov bilo tužcev.

Pa tudi v inozemstvo zahajajo elegantni novi poštni avtobusi, opravljeni z najmodernejšim ugodjem, nekateri celo s posebnimi stoli, v katerih se lahko lagodno zleknemo po dolgem in zaspiš. Pred dnevi je začela obratovati stalna avtobusna proga med Gradcem in jadransko obalo. Vodi preko Maribora, Zagreba, Karlovca, Senja na jadransko obalo, odkoder imajo potniki direktno zvezo z ladjo na otok Rab. Graška „Tagespost“ opisuje s krilatimi besedami poletno življenje na Rabu. „Sedaj je tam slišati mnogo angleščine; trgovsko zelo okretne Angleži so kaj kmalu izvohali, da je letos moč jako poceni živeti na Jadranu, vsekakor ceneje kot lani. Prav nič šibkeje niso zastopani gostje iz Zapadne Nemčije. Človek ne bi mislil, koliko tam ljudje fotografirajo! Ves dan! Nemci prav tako kot Angleži. Sicer pa je res umetnost tam napraviti le korak, da ne bi človek naletel na kak hvaležen motiv.“

dela pot, ki jo je po poročilih sv. pisma Jezus Kristus mnogokrat opravil peš. Ko pa človek le premaga sedanje politične ovire, pa v znameniti votlini Kristusovega rojstva naleti na še bolj žalostno sliko. Tam se namreč menihi raznih veroizpovedi borijo za vsak kvadratni centimeter prostora.

Iz preteklih dob je namreč ostala v velja (Konec na 5. strani)

FRAN ERJAVEC, Pariz:

KOROŠKI SLOVENC

II. DEL

Prav v teku tega postopnega procesa je dobival Celovec tudi vedno krepkejšo slovensko večino. Njegova vrhnja plast je ostala sicer še vedno po večini nemška ali ponemčena, toda široke mestne množice so tvorili Slovenci in vsaj slovenskega rodu je bila tudi večina srednjega stanu (l. 1783. je štel Celovec 9584 prebivalcev). To veliko slovensko večino je obdržal potem Celovec prav do druge polovice naslednjega stoletja.

XXVII.

JOZEFINSKE CERKVENOPOLITIČNE REFORME

Jožefa II. pogosto površno predstavljajo kot nekakega svobodomislega v današnjem pomenu besede, kar je odločno napačno. Ostal je do zadnjega zvest strogo katoliškimi izročilom svoje dinastije, toda na drugi strani je bil pa več prepojen s tedanjimi racionalističnimi in prosvetlenskimi nazori, ki so se izražali na verskem področju zlasti v janzenizmu in galikanizmu. Kakor mnogi tedanji vodilni krogi, je tudi on ostro ločil med strogo verskimi nauki Cerkve in njeno zgolj zunanjo, organizatorično stranjo. Prvih se ni dotikal in je z mnogimi tedanjimi cerkvenimi krogi vred mislil, da je treba „Cerkve vrniti k preprostosti in resnični svetosti prvih časov“, a glede druge je smatral, da vsaj sodoščuje v njej tudi vladar in jo je zato skušal brezobzirno prevzeti v službo svojih nazorov o absolutni državi. Ako je šel

na svoji poti v mnogih ozirih predaleč, pa nikakor ne zadene krivda zgolj njega, temveč je bil pri mnogih svojih reformah celo mnogo manj radikalen, kot so pa želeli to njegovi vodilni svetovalci in celo nekateri tedanji škofje sami (n. pr. ljubljanski škof Herberstein in krški škof Auersperg).

S svojimi cerkvenopolitičnimi reformami je začel Jožef II., čim je nastopil vlado. Že prve mesece (26. III. 1781) je jako poostril predpis, da brez dovoljenja dvorne pisarne ni dovoljeno sprejemati nobenih papeževih odlokov, škofom ne neposredno občeovati z Rimom niti sprejemati nobenih papeževih dostojanstev in celo bogoslovcem je bilo (12. XI. 1781) prepovedano, da bi hodili študirat v Rim. Da bi čimbolj zrahljal zveze med škofi in Rimom, je dal škofom mnoge pravice, ki so bile dotlej pridržane Sveti stolici, a na drugi strani jih je seveda še strožje podredil državnim oblastim (prepovedano jim je bilo n. pr. celo izdajati pastirske liste brez odobrenja državne oblasti).

Prvi, vprav revolucionarni ukrep na tem področju pa je bil znameniti „tolerančni patent“ z dne 13. X. 1781. Že dobrega pol leta po materini smrti je najprej obvestil vse škofe, da je ukinil patent, po katerem je bila dovoljena v državi samo katoliška vera, a polčetrni mesec zatem je sledil tolerančni patent, s katerim so bile podeljene državljanske pravice in je bila dovoljena zasebna služba božja tudi protestantom (augsburske in helvetske veroizpovedi), pravoslavnim in deloma tudi židom. S tem navedene vere nikakor še niso postale enakopravne s katoliško (matrike so tudi zanje še nadalje vodili katoliški župniki) in tudi prestop iz katoliške vere v drugo je ostal še jako otežkočen, toda pri oddajanju javnih služb

je postala odslej odločilna samo prosilčeva sposobnost.

Za ostale slovenske dežele tolerančni patent ni bil važen, ker tam nekatoških ver sploh bilo ni (razen v Prekmurju), velikega pomena je bil pa za del koroških Slovencev, saj smo že ponovno slišali, da se je tu še izza reformacije trdizo vzdrževal prikrit protestantizem. Zanje je bilo v tolerančnem patentu posebno važno to, da jim je dovoljeval postavljati lastne cerkve (a brez zvonikov in vhodni vanje niso smeli biti s cest), ako je živelo v okolišju vsaj 100 protestantskih družin, ter snovati lastne šole, ako so jih vzdrževali sami in so se ravnale po predpisani učni metodi.

Slovenski protestantje so živeli vsi na Gornjem Koroškem in čim je bilo tolerančni patent razglašen, so takoj tudi oni dvignili svoje glave. Že takoj prvo leto so ustanovili gornjekoroški protestantje 7 svojih pastoratov (prvi je bil ustanovljen v Arriah) in v nadaljnjih dveh letih potem še 6 ter se pokazali nadvse požrtvovalni pri grajenju svojih cerkva in ustanavljanju šol. Dotlej prikriti protestantje so se seveda takoj vsi izjavili za luteranstvo, a za prestop se je pred posebnimi komisijami izjavilo pod vplivom žive protestantske agitacije tudi precej mlačnih katoličanov, ki so mu bili dotlej samo naklonjeni (skupno se je izjavilo za protestante nekaj nad 14 tisoč oseb). Katoliški župniki in misijonarji so se morali boriti večkrat z najbolj nesmiselnimi in smešnimi razlogi za prestop. Zaradi ognjevitve protestantske nestrpnosti in celo napadalnosti je prihajalo zlasti prva leta neprestano do velikih nevěščnosti, ki so se pokazovale posebno v mešanih zakonih tam, kjer so bili katoliški posli pri luteranskih gospodarjih in v podobnih primerih. To začetno vrenje se je potem poglelo šele z leti.

RADIŠE

Na lepo nedeljo, dne 23. 6. smo imeli pri nas slavnost prvega sv. obhajila. Pet deklic in osem fantičev je prejelo prvič v življenju Zveličarja v svoja srčeca. Naš č. g. župnik so malčke zelo dobro pripravili za ta dan.

Ganljivo lep je bil ta praznik za vse, posebno še za tiste družine, ki so polnoštevilno sodelovale z malimi pri obhajilni mizi. Ko so šli po končani cerkveni slovesnosti med zvonjenjem s svojimi spremljevalci v farovž, je bil ta prizor zelo ganljiv in želeli bi, da bi ostala ta vera in nedolžnost v njih srcih tudi v vsem življenju.

Farna mladina iz St. Jakoba pri nas

Isti dan popoldne pa nas je na Radišah obiskala na svojem potovanju po Podjuni Farna mladina iz St. Jakoba z igro „Hasan-Aginica“. Težko smo jih že pričakovali, ker so imeli nekoliko zamude. To pa so kriva naša slaba pota. Skrbelo nas je, da jih ne bo, a zato smo bili tembolj veseli njih prihoda. Po pozdravni besedi so naše goste iz St. Jakoba pozdravili radiški pevci s pesmijo „Rož, Podjuna, Zilja“.

Odprl se je naš preprosti oder in zastrmeli smo nad tem podajanjem lepega in resničnega življenja na odru. Z napetostjo so gledalci sledili tem lepim prizorom in s hvaležnostjo v srcu ter prijetno iznenadeni smo odhajali zvečer spet na svoje domove in verjetno se bomo spominjali še dolgo njihovega obiska na Radišah.

Naj živi tudi v bodoče duh Miklove Zale in Serajnika!

ST. JAKOB V ROŽU

St. Jakob se modernizira. Iz starodavnega kmečkoga Podgrada postaja St. Jakob trg, kjer pač mora biti vse: od občine, žandarmerije, zdravnika, obozdravnika, živinozdravnika pa do mesarije, frizerja, kina... Gostilne so že kar zastarele in moderen je bar. Nekdo, ki ni še nič vedel, kaj je bar, je šel raziskovat bar in je potem povedal, kaj je to: tam, kjer so rdeče luči, pa vse gosto od tobačnega dima, pa je največ prometa okoli polnoči in so tam bili že tako pijani in taka čudna družina, da je potem rekel: tja pa nikoli več ne grem.

Če se povsod tako motorizirajo, zakaj bi se v modernem St. Jakobu ne? Če imajo šoferški izpit že g. župnik in g. župan, potem naj ga imajo tudi farani in občani in zato je že toliko šoferjev, da joj. Toda g. župnik in g. župan še nimata avta, veliko

Pri nas na Koroškem

drugih pa že. Zato je Avstrijski Touring Club (ATC) pripravil v nedeljo 23. junija lepo slovesnost: *blagoslovitev motornih vozil*. V župnijskem dvorišču, ki je idealen prostor za to, je bil pripravljen oltar in pred njim se je uvrstilo 47 osebnih, 6 tovornih avtomobilov in približno 100 motorjev in mopedov. G. župnik č. g. Andrej Karicelj je razložil pomen blagoslovitve in potrebo, ne le za vozača, ampak tudi za vse, ki so od njegove vožnje odvisni in blagoslovil vse vrste motornih vozil.

To je bila prva in edina slovesnost te vrste, odkar St. Jakob stoji, toda najbrže ne zadnja, ker se število motorjev in avtov vedno bolj množi.

Še istega dne zvečer smo doživeli živ dokaz, da je božji blagoslov potreben. Prav sredi St. Jakoba, kjer gre cesta čez potok in je tam ovinek, se je neki avto zaletel v kamnito ograjo s tako silo, da jo je podr. Šofiral je neki fant iz Sveč, Otto Kersche in je pokončal avto in noge. Najtežjo poškodbo je dobila gdč. Malle iz Bistrice, ki ima popolnoma zdobljeno koleno. Tudi druga gdč. iz Borovelj si je poškodovala nogo. Od poroke so se peljali potem še na Reko h gostilni Antonič in nazaj grede so se v prehitri vožnji zaleteli. Krivdo bodo ugotovili drugi.

Za voznike pa velja: Bolje je priti pozneje kot nikoli.

Naj vsa blagoslovljena vozila srečno potujejo! Toda Bog je dal človeku še pamet, da jo uporablja, in vest, da se zaveda odgovornosti do Boga, do sebe in do drugih.

VRBA

Jerinova razstava

Kakor smo v šte. 24. str. 4 že naznanili, hočemo danes povedati, da bo razstava svetovno znanih ladij mojstra Jerina v Vrbi od 10. t. m. skozi tri tedne. Razstavljal bo 50 modelov raznovrstnih ladij. Pozabili smo zadnjič še povedati, da bo istočasno tudi njegov sin razstavljal 5 jadrnic.

Več o vsem tem boste zvedeli prihodnjič.

SPREJEMNI IZPITI NA SLOVENSKI GIMNAZIJI

NA SLOVENSKI REALNI GIMNAZIJI SO SPREJEMNI IZPITI V PRVI RAZRED DNE 8. JULIJA, V DRUGI IN TRETJI RAZRED DNE 9. JULIJA OD 8. URE NAPREJ.

URADNE URE OD 11. JULIJA NAPREJ SO SAMO OB ČETRTEKIH OD 8. DO 10. URE DOP. V LERCHENFELDGASSE 22/II., SOBA 65.

Naša letošnja novomašnika

FLORIJAN ZERGOI

Sredi Podjune pod goro Sv. Heme in Rozalije se nahaja v cvetju in zelenju šentlipška fara, ki bo kmalu sprejela na tisoče vernikov, ki se bodo zbrali na novi maši domačina Florijana Zergoi. Gospod novomašnik, pd. Petrov v Tihoji, je rojen dne 19. aprila 1933 kot sin pridnih kmečkih staršev.

V ljudsko šolo je hodil v St. Lipšu, narkar je meseca januarja 1945 vstopil v gimnazijo na Plešivcu, kjer je tudi z lepim uspehom leta 1952 maturiral. V Veliki noči leta 1951 je hudo zbolel in je moral študij za eno leto prekiniti. Neposredno pred maturo marca 1952 pa je toliko okreval, da je mogel nadaljevati svoj študij in kljub tej težki bolezni in zamudi časa v prihodnjih mesecih uspešno maturirati s svojimi sošolci vred. Jeseni istega leta je stopil v Krško bogoslovje ter se je preselil leto nato z bogoslovjem v Celovec.

Leta 1950 je doletel našega novomašnika težak udarec, in sicer je umrl meseca januarja njegov oče, na katerega je bil Florijan kot mlad študent zelo navezan. Od tega časa naprej so mu stali ob strani in mu omogočili študij njegova mati in sestre.

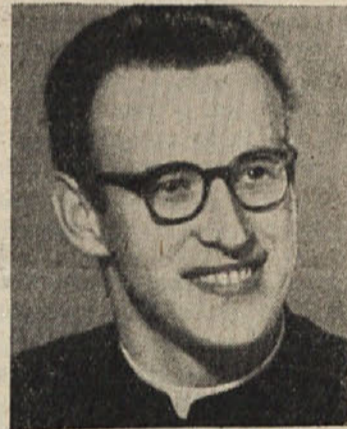
Praznični spored:

Prihodnjo nedeljo, dne 7. julija ob 8. uri zjutraj sv. mašniško posvečenje v stolni cerkvi v Celovcu.

V soboto, dne 13. julija bo ob 7. uri zvečer sprejem gospoda novomašnika, nato pa bo sv. maša in priložnost za sv. spoved.

V nedeljo, dne 14. julija pa bo ob 9. uri dopoldne slovo od doma, ob pol 10. uri pa bo slovesna nova maša. Ob 7. uri zvečer pa se zberemo k zaključni pobožnosti.

RAJKO WANG

V nedeljo, dne 7. julija bo stopil v stolni cerkvi v Celovcu k oltarju č. g. diakon Rajko Wang iz Podkarnosa, da ga prevz. g. škof posvetijo v duhovnika.

Gospod Rajko Wang se je rodil dne 7. septembra 1931 v Podkarnosu. Že v rani mladosti — štel je šele šest let — je že začel služiti pri sv. maši kot strežnik. Tedaj si ga je Bog že izbral in mu vdihnil željo po duhovniškem poklicu.

V ljudsko šolo je hodil doma v Podkarnosu. Svoje šolanje je potem nadaljeval v glavni šoli v Celovcu. Takratni župnik v Podkarnosu — sedaj prošt v Pliberku — g. Lenart Trabesinger, so spoznali njegovo sposobnost za duhovniški stan ter ga poslali v škofijsko semenišče na Plešivec. Kot tih in pošten fant je preživel leta do mature, ki jo je napravil leta 1952. Pridno je zgrabil za vsako delo in tako je dostikrat v počitnicah delal pri raznih tvrdkah, da si tako sam pomaga in deloma omogoči nadaljni študij.

Po končanih srednješolskih študijah je vstopil v škofijsko bogoslovje, ki je tedaj bilo še v Krki. Leta 1953 se je preselilo bogoslovje v Celovec in tako je tudi g. Rajko Wang nadaljeval bogoslovne študije v Celovcu. Posebno zanimanje in ljubezen je kazal do muzike. Kot izvrsten pevovodja je znal zbor bogoslovcev dobro vežbati in ga je tudi pripeljal do znatne višine.

Sedaj pa je dosegel svoj visoki cilj, katerega je dolgo zasledoval in bo zapel svojo novo mašo v nedeljo, 21. julija v Podkarnosu.

Naj blagoslovi ljubi Bog delo obeh naših novomašnikov z lepim uspehom!

Praznični spored:

V nedeljo, dne 7. julija je ob 8. uri zjutraj v stolni cerkvi v Celovcu novomašniško posvečenje.

V soboto, dne 20. julija ob pol 8. uri zvečer sprejem novomašnika in blagoslov.

V nedeljo, dne 21. julija ob pol 9. uri dopoldne slovo od doma, ob pol 10. uri dopoldne nova maša s pridigo, ki jo bo imel preč. g. Jožef Gabruč. Ob 6. uri zvečer pa je blagoslov.

Nova avtobusna proga Celovec-Ljubljana

Celovski župan je sprejel ljubljanske zastopnike

Kakor vse kaže, izpopolnitev prometnega omrežja ni omejena samo na domače kraje, ampak služi tudi interesu tujskega prometa, da poveže v prijateljstvu med seboj sosedne države. Iz tega vidika sta odprli avstrijska poštna uprava in Turist-biro Slovenija avto-promet (SAP) prometno progo Celovec — Ljubljana in Ljubljana — Celovec preko Ljubelja.

V tej zvezi je prispela zadnji četrtek posebna delegacija zastopnikov pristojnih uradov ter ljubljanskih novinarjev v Celovec, katere je sprejel celovski župan Peter Graf v hotelu Sandwirt. Od avstrijske strani so bili navzoči med drugimi deželni glavar Ferdinand Wedenig, podžupan Scheucher, prezident poštne direkcije dr. Rippel, policijski direktor dr. Bayer, ravnatelj deželnega tujskega prometa prof. Reitmann, jugoslovanski vicekonzul g. Barbarič in celovski novinarji.

Župan Graf je pozdravil 15-člansko ljubljansko delegacijo in je v svojem govoru poudaril, naj bi otvoritev avtobusne proge med obema glavnima mestoma navezala še tesnejše stike in poglobila razumevanje in prijateljstvo obeh sosednih držav in obeh narodov. V tem smislu je odzdravil tudi podpredsednik občinskega sveta Ljubljane g. Gorjanc. V okviru jugoslovanske delegacije smo opazili tudi ministrskega svetnika v sekretariatu za zunanjo trgovino g. Sitarja, nadalje sta bila navzoča zastopnika tujskega prometa — Turistične zveze Slovenije dr. Gorec in g. Dolničar, podpredsednik Avtomobilskega kluba Slovenije dr. Zupan in generalni direktor avtobusnega podjetja SAP g. Skodlar.

Koroška delegacija in novinarji v Ljubljani

Pretekli petek pa je koroška delegacija vrnila obisk in s tem oficialno otvorila prometno progo med Celovcem in Ljubljano. Delegacijo, ki sta jo vodila prezident poštne direkcije dr. Rippel in uradni svetnik g. Musger, so tvorile številne osebnosti koroškega javnega življenja, kakor dvorni svetnik dr. Frank, beljaški okrajni glavar, zastopniki dežel-

V srcu Ljubljane: Trimostovje (čez Ljubljanico) s frančiškansko cerkvijo

ne vlade, tujskega prometa, celovške mestne občine ter novinarji.

Že na jugoslovanski meji sta koroško delegacijo sprejela in ji izrekla dobrodoščilo zastopnik tujskega prometa Turistične zveze Slovenije dr. Gorec ter poslovodja Turistburoja Ljubljana g. Koman. Po okrepčilu s sladko kapljico in dobrim prigrizkom, smo se poslovili od romantičnega planinskega sveta ter nadaljevali vožnjo v Ljubljano, kjer je sprejel Korošce v občinskih prostorih v Ljubljani podpredsednik okrajnega ljudskega odbora inž. Ivo Klemenčič. Nato pa sta govorila v imenu koroške delegacije celovski podžupan Scheucher in prezident poštne direkcije dr. Rippel. Govorniki so poudarjali, da naj bi bila današnja otvoritev te važne prometne proge vzpodbuda za nadaljnje sodelovanje in uspešen razvoj tujskega prometa med obema državama.

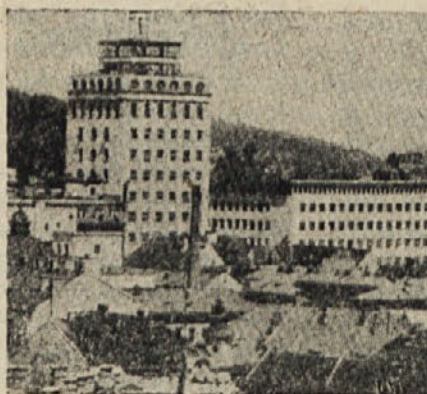
Po uradnem sprejemu ljubljanske občine smo si ogledali mesto. Šep sončen dan nas je zvalil tu-

di na ljubljanski grad. Iz tega mesta se nudi turistom najlepši pogled na celo mesto in široko okolico. Po kosilu v hotelu „Bellevue“, — kjer se nahaja gostinska šola za Slovenijo — katerega se je udeležil tudi prezident okrajnega ljudskega odbora dr. Marijan Dermastia, smo se peljali v idilično Kamniško Bistrico, ki se nahaja na vznožju Kamniških planin.

Pozno zvečer se je vračala skupina zadovoljna nad vsem tem, kar je videla in prijetno iznenadena nad gostoljubnostjo, spet nazaj v Celovec. Z otvoritvijo te proge je do 6. septembra dana vsakemu možnost, da se pelje bodisi v petek, v soboto ali pa nedeljo v Ljubljano in se vrne lahko že isti dan zvečer ali pa drugi dan. Vožnja stane na eno stran 26.— šilingov, na obe strani pa 47.— šilingov.

Ljubljana - privlačno turistično mesto

Ljubljana je spričo številnih kulturnih spomenikov iz antike, srednjega veka in baroka do danes privlačno turistično mesto, ki je poskrbelo tudi za vsestransko udobje in razvedrilo svojim gostom (hoteli, kopalnice, gledališče, lepa izletišča). Obenem pa je najpomembnejše slovensko turistično izhodišče, od koder moremo v najkrajšem času doseči planinske vrhove v Alpah, občudovati posebne prirodne znamenitosti kraškega sveta ter obiskati Jadransko morje. Za te namene jo usposablja na vse strani organiziran avtobusni promet ter ugodne železniške zveze, ki vežejo mesto z Evropo, Orientom in Sredozemljem.

Ljubljanski nebotičnik, ena najbolj privlačnih točk

Tatovi po pristaniščih

Skozi velika pomorska pristanišča gre vsako leto na milijone ton različnega blaga, ki presega milijarde, ne le v šilingih, ampak tudi v funtih in dolarjih. Po vseh pristaniščih posebno izurjeni delavci pretovarjajo blago iz skladišč na kopnem na ladje in obratno. Se razume, vsemogoče dobrote, ki gredo skozi njihove roke, od bombaža pa do ruma, jih zapeljujejo, da si skrivaj kaj prisvojijo. Še več, vedno so v pristaniščih delovale organizirane skupine, ki so se pečale s krajo. Najhuje je bilo v prvih povojnih letih, ko so n. pr. iz neapeljskega pristanišča izginjali ne le tisoči ton blaga, ampak celotni ladijski tovari, včasih z ladjo vred. Pa tudi ko so se razmere uredile, policija ni mogla popolnoma odpraviti tatvin v pristaniščih. Pred kratkim je londonski dnevnik „The Times“ prinesel nekaj podatkov o tatovih v angleških pristaniščih:

„Policija prihaja“!

Kadar kaka skupina pristaniških delavcev vkrcuje ali izkrcuje blago v Liverpoolu (enem izmed največjih angleških pristanišč), se bo med njimi gotovo nahajal vsaj en delavec z imenom Kelly. To ime je namreč zelo razširjeno. Toda ako bo naenkrat kdo v skupini zasikal „Paddy Kelly“, s tem ne bo klical kakega tovariša pri delu, temveč bodo vsi razumeli, da ta klic pomeni „Policija prihaja!“ Policaji in pristaniški delavci pa se v Liverpoolu že od nekdaj po strani gledajo. Najlaže bo to sovraštvo pristaniških delavcev primerjati s srdom, ki prešinja kako večjo skupino demonstrantov pri pouličnih nemirih, ko zagledajo pred seboj policijske oddelke na konjih.

Značilno pa je, da to sovraštvo ne obstaja po vseh pristaniščih. Dočim je v Liverpoolu luška policija državna, to je podrejena notranjemu ministru, pa vzdržuje London Port Authority (ustanova, ki upravlja pristanišče) lastne policijske oddelke, ki skrbijo za varnost in čuvanje tuje lastnine na pristaniškem območju, ki je med največjimi na svetu. V Southamptonu (drugem velikem britanskem pristanišču) pa skrbijo za red posebni oddelki Britanske transportne družbe (BTA), ki je neke vrste lokalna organizacija, ki upravlja pristaniške doke v 18 angleških lukah. Svoje policijske oddelke pa rekrutira iz vrst delavcev, zato delavstvo to avtonomno policijo še navadno smatra nekako za „svojo“. Nekatera druga pristanišča (Bristol, Manchester itd.) vzdržujejo lastne policijske oddelke za službo v območju pristaniških naprav.

Po koncu vojne je odstotek izgub blaga zaradi tatvin po pristaniščih naglo padel in sicer do leta 1953, a po tem letu je začel znova polagoma naraščati. Kljub temu da smatrajo sedanji odstotek kot normalen za mirodobne razmere, je le-ta v primeri z letom 1939 dvakrat večji.

Milijonske vrednosti izginjajo

Na pristaniškem področju Londona so leta 1955 pokradli blaga v vrednosti 10.500 funtov (1 funt je 69 šil.). Policija je izsledila 1 tretjino ukradenega blaga. V Liverpoolu pa je izginilo blaga v vrednosti 6 tisoč funtov, od katerih je policija rešila samo četrtino. Pa te tatvine tvorijo le majhen delež izgube na blagu, ki jih morajo vsako leto utrpeti velike pomorske družbe. Tako samo ena izmed velikih angleških pomorskih družb, ki se bavi s trgovino z Zapadno Afriko in Daljnim vzhodom, računa z letno izgubo 3 do 4 milijonov šil. zaradi tatvin. Kajti tatovi niso samo po angleških pristaniščih, ampak tudi po tujih.

Zgodba o tatvini bakrenih palic je zelo

Jeruzalem, presekano mesto

(Nadaljevanje s 3. strani)

vi ureditev, ki daje v voljni po polovici pravico menihom rimskega in vzhodnega obreda. Stojijo si nasproti francoski frančiskani s pravoslavni menihi. V preteklih dobah so namreč poleg zapad. krščanskih ljudstev tudi ruski carji dajali bogate darove cerkvam, samostanom in drugim verskim ustanovam v Sveti deželi. Po komunistični revoluciji leta 1917 so pa sovjetski brezbožni oblastniki imeli druge skrbi kot za Božji grob v Sveti deželi. Toda sčasoma so ugotovili, da bi nekdanje postojanke pravoslavne cerkve v Sveti deželi mogle služiti kot odlične postojanke za penetracijo komunizma v Palestino. Tako so naenkrat zopet pričeli prihajati iz Moskve bogati darovi za vzdrževanje pravoslavnih samostanov, obenem pa so vanje prihajali tudi novopečeni, zares pravoverni menihi tudi v duhu Marksovega nauka.

Svetovni boj med vero in nevero ter sodobne politične borbe so napravile v Sveti deželi, ki je bila nekoč središče krščanstva, eno samo veliko bojno polje. Toda središča vernikov in nevernikov ter glavnina vojnih sil pa so se že davno premaknile drugam. V tem boju pa Jeruzalem, Betlehem in drugi sveti kraji propadajo.

poučna. V Liverpoolu je pristala ladja z večjim tovorom bakrenih palic, od katerih je bila vsaka vredna po 23 funtov (pribl. 1500 šil.). Ko so blago raztovorili, je prišlo na dan, da jih je palic mnogo manj kot je zapisano na dobavnici. Policija je takoj uvedla preiskavo in ugotovila, da manjkajoče palice sploh niso prispale v Liverpool, ampak so jih mornarji med potjo, ko je ladja pristala v Las Palmas na Kanarskih otokih, tam izkrcali in prodali. Zaradi tega so pomorske družbe odredile strogo kontrolo med vožnjo na visokem morju in ob vmesnih pristankih po tujih pristaniščih.

Najbolj običajen način kraje po pristaniščih je, da iz velikih bal, lesenih zabojev, ki jih žerjavi prenašajo na ladje oz. iz ladijskih trehuhov na kopno, iztrgajo eno desko ter skozi nastalo odprtino potegnejo ven manjši zaboj blaga, na njegovo mesto pa denejo drugega z isto težo, a brez sleherne vrednosti, n. pr. namesto zaboja steklenic škotskega whiskeya (dragega žganja) zaboj steklenic z vodo. Podobno zamenjujejo volnena sukna, platno in drugo visoko-

kovredno blago za ničvredne cunje. Tovore po pristaniščih namreč kontrolirajo po teži, kajti pregled notranjštine vsake bale bi vzel preveč časa. Zato take tatvine opazijo šele, ko pride blago v prekoceansko deželo k trgovcu, ki pošiljko odpre in jo začne razpečavati. V zadnjih časih pa je vedno obširnejša uporaba lepenkastih zavojev še olajšala tatvine. Toda tudi to nevarnost so premostili tako, da sedaj več lepenkastih zavojev zavijejo v večjo kovinasto mrežo, ki je ne zaprejo z žico, ampak s posebnim pečatom.

Pa tudi skladišča se modernizirajo in je iz njih težje krasti. Danes že večino blaga vskladiščujejo v zaprtih skladiščih s streho. Še leta 1920 so sodčki ruma v Londonu tvorili pravcete griče na prostem, ki so žgečkali žejna grla delavcev. Takrat je bilo v enem tednu obsojenih več delavcev zaradi pijanosti, kot jih je sedaj v enem letu. In še s to razliko, da si morajo sedaj pijanci rum sami kupovati, a takrat so si ga lahko z malim trudom „oskrbeli“ kar na skladi-

šču pod milim nebom. V enem letu je takrat policija podarila neki bolnici 150 gumijastih steklenic za ogrevanje, ki so se jih delavci posluževali pri „pretakanju“ ruma iz sodčkov v želodec.

Danes so bolj običajne „skupinske tatvine“. V Liverpoolu so pred kratkim imeli „mesno afero“, v kateri so poleg enega luškega delavca sodelovali še: 6 soferjev tovornih avtomobilov, 1 mehanik in 4 mesarji. Kradli in razpečavali so meso, ki so ga ladje pripeljale iz Argentine. Podobno skupino, ki se je „bavila“ z bombažem, je pred kratkim zasačila londonska policija.

Državna policija in policijski oddelki pristanišč se po izvoru sicer razlikujejo, ne pa po delovnih metodah. Tudi uspehi so približno enaki. Uspe jim, da pojasnijo približno polovico vseh tatvin, čeprav je med tem večkrat blago že šlo svojo pot. Pa zato so pomorske družbe zavarovane pri posebnih zavarovalnih ustanovah, ki povrnejo nastalo škodo.

Pojasnilo za vojaške obveznike

Letnik 1938 bodo v dveh terminih vpoklicali za vojaško službo in sicer predvidoma oktobra 1957 ter aprila 1958. Ker je jesenski termin vpoklicov za podeželsko mladino, ki pripada kmečkim poklicem, iz čisto delovnotehničnih vzrokov bolj prikladen, je dobila Koroška kmetijska zbornica v teku pogajanj s tukajšnjim vojaškim vodstvom zagotovilo, da se bodo v veliki meri ozirali na vpoklicance iz poljedelstva in gozdarstva,

če se bodo prostovoljno javili k jesenskem naboru.

Vsem, ki pridejo v poštev za nabor, to je mladeniči rojeni v letu 1938, svetujemo sledeče:

Posljite vojaškemu uradu v Celovcu prijavo za nabor v letošnji jeseni. Nabornik mora prijavo osebno napisati — ne da to stori oče ali delodajalec. Prijave ni treba kolkovati. Ta prijava, ki mora biti seveda pismena, mora vsebovati tudi ime, točen naslov in leto rojstva. V primerih, kjer fantares ne morejo pogrešiti pri delu doma, lahko seveda vložijo prošnjo za odložitev nabora ali celo za popolno oprostitev od nabora pri vojaškem uradu „Wehrrergänzungskommando“ v Celovcu. Prošnjo za odložitev nabora ali oprostitev sploh je pametno vložiti preko Okrajnih kmečkih zbornic in jih kolkovati z dvema kolkoma po 6.— šilingov. Vsaki prilogi je treba priložiti kolek za 6.— šilingov.

Torej: Kmečki sinovi, ki si niste še na jasnem glede nabora, pojdite po nasvete k pristojni kmečki zbornici. Poljedelski delavci dobijo informacije pri socialnem oddelku Kmetijske zbornice v Celovcu, pri vseh Okrajnih kmečkih zbornicah in pri njihovem zastopstvu v Koroški zbornici kmetijskih delavcev.

Uničujmo krompirjevega hrošča!

Zaradi vlažno toplega vremena se letos pojavlja krompirjev hrošč v večjem številu kot navadno. Pokončevanje tega škodljivca je po odredbi deželnega glavarja dolžnost vsakega posameznika in najemnika njiv.

Na Koroškem imamo okoli 300 zasebnih škropilnih združenj, ki so si nabavila škropilnice na motor s pomočjo doklad iz javnih sredstev. Dobro sosodstvo bo brez nadaljnega omogočilo, da prizadeti dobijo v uporabo te škropilnice povsod tam, kjer škropilnice zadrug in strojnih postaj ne zadoščajo več za uspešno pokončevanje krompirjevega hrošča. Koroška kmetijska zbornica ne more več pomagati s škropilnicami.

Za zatiranje krompirjevega hrošča uporabljamo lahko vsa škropiva, ki so naprodaj v trgovinah. Brez učinka pa je na tega škodljivca le E-605 v obeh svojih oblikah.

Da se seno in otava ne vnameta sama od sebe, je moč preprečiti. Danes že zadostno poznamo vse naravne vzroke, ki povzročajo ogrevanje in vnetje senenih kopic. Zadostno pa poznamo tudi uspešne postopke zoper to nevarnost. Kmet, ki pušči, da se mu v kozolcu vname seno in otava, je malomaren in je zato lahko kaznovan. Ako je treba, se pa obrnite na načelnika gasilcev, še preden prične goret!

Našim gospodinjam

Ali naj otrok vse jé?

„Poglejte, kako bled je moj otrok,“ toži mati v otroški posvetovalnici.

„Veliko zelenjave naj je, pa bo rdeč,“ svetuje zdravnik. „Gotovo ga silite s sladkarijami in enoličnim mlečnim zdrobom.“

„Saj mu kuham zelenjavo, a jo odločno odklanja. Špinače ne spravim vanj; sploh je noče nobeden od štirih otrok. Ali naj jih silim k jedi te tako zdrave zelenjave?“

„Siliti jih ni treba. Tudi jaz špinače ne morem videti. Naj dobijo druge zelenjave v zadostni meri, pa se ne bo poznalo, da špinače ne jedo. N. pr. rdeče jagode imajo isto vrednost.“

„Pri korenju imam tole izkušnjo. Kuhane ne jedo, surovega pa kolikor ga vidijo. Seveda najmlajši še njima toliko zobkov, da bi ga mogel gristi in mu korenja ne dam. Skoro vso zelenjavo, kar jo do našajo naši vrtovi, lahko nudite otrokom zribano ali v obliki soka (stisnjeno) oslajeno. V taki obliki jo bo otrok rajše zaužil.“

To je slika iz zdravniške posvetovalnice, ki se čisto ponavlja. Večina mater, na deželi in v mestu, toži, da otrok ne jé rad, da ga morajo siliti in kaznovati, preden pospravi svoj del.

Ali mora otrok vse jesti, je vprašanje, s katerim se dnevno ukvarjajo starši, zdravniki, vzgojitelji in psihologi. Otroški zdravniki in psihologi so prišli do spoznanja, da je napačno otroka preveč siliti jesti kako jed. Mnjenja so tudi, da nekatere mame otroke preveč „bašejo“. Naj otrok redno trikrat na dan jé. Če pa enkrat vmes, za mavžno, nima apetita, ga ne silimo. Ko bo lačen, bo sam prosil za jed. Če ima otrok odpor do kake jedi (špinače, rib, kolerabe itd.), mu je ne vsiljujmo. Taka hrana, po-

užita med jokom, grožnjami, davljenjem in morda povračanjem, otroku več škodi kot koristi. Še odraslim ob tem preide apteti.

Če otrok ne prenese kuhane kolerabe, mu dajmo surovo olupljeno, če noče kuhane špinače, jo zrežimo med krompir in jo okisajmo. Če ne jé paradižnikove omake, mu narežimo paradižnik na kruh, na kate-rega smo namazale maslo ali sir. Če dodamo še nekaj rezin trdo kuhanega jajca in pokrijemo vse to z rezino kruha, mu bo gotovo dobro teknilo. Ko se dojenčkom upre „steklenička z zdrobom“, mu enkrat kot vmesni obrok ponudimo skledico kislega mleka. Mnogo možnosti je, otroku nuditi primerno hrano, samo iznajdljive moramo biti.

Za želodec je bolje, da najprej ponudimo surovo hrano in potem šele kuhano. Če pa ima kdo zelo občutljiv želodec pa obroke čisto ločimo. Enkrat nudimo samo surov obrok, drugič samo kuhanega. Včasih otroka tudi vprašamo, kaj bi rad jedel. Skuhajmo mu njegovo najljubšo jed. Otrok naj ima svoj krožnik, svojo skledico, svoj pribor. Primerno majhno naj bo vse in lično, da ima otrok tudi s tem veselje. Pri jedi naj molči, da v želodec spravi še toplo hrano.

Zelo narobe je otroku kar naprej siliti nekaj v usta. Tak posiljenček gotovo opoldne ali ob večerji ne bo imel teka. Tudi mu ne smemo dajati preveč sladkarij. Kar telo potrebuje sladkorja, naj ga dobi z redno hrano (kompoti, sadje, močnate jedi, kava itd.).

Tam, kjer je več otrok, hrana bolj preprosta, so navadno lička rdeča in polna, mama pa ne toži, da deca nima teka. Torej, bodimo, kar se tiče otroške prehrane, ne samo kuharice, ampak tudi psihologi.

Julijsko delo na vrtu

Meseca julija obilno žanjemo, kar smo vigredi sejali. Pa tudi sejemo julija. Za tiste, ki imajo radi belo ali črno redkev, jo posejemo. Nasadimo lahko še pritlični fižol in zasejemo peteršilj za zimsko uporabo. Na polje posejemo belo repo. Presajamo tudi letno in zimsko endivijo (to lahko še tudi sejemo).

Razdelimo tudi grmičke drobnjaka, kateri se bo do prihodnje pomladi spet lepo razrastel. Ko je zrela čebula, šalotka in česenj, jo spravimo, posušimo na soncu in spletemo v kite. Na prazne grede pa nasadimo endivijo ali pa vsejmo: motovilec, radič, zimsko solato itd. Ker je ta mesec ponavadi velika vročina, je treba nasade redno in izdatno zalivati. S hlevskim gnojem sredi polet-

ja ne zalivamo, pač pa je priporočljiva uporaba umetnih gnojil.

Julija in avgusta ležejo beli metulji (kapusov belin) rumena jajčka na spodnje dele listov. Zato kapusnice pogosto pregledujemo in jajčka uničujemo. Iz rumenih pikic se namreč razvijejo gosenice, ki uničujejo zelje.

UPORABNO TUDI ZA VAS

Madeži na emajlu jezijo marsikatero gospodinjo. Do živega jim pridemo takole: na madež debelo potrosimo soli in navlažimo s citronovim sokom.

Čez eno uro sol zdrgnemo z madeža. Nahod lažje premagamo, če vsaj en dan ne pijemo in tudi preveč ne jemo.

Hladilnike
Pralne stroje
Električne motorje
in vse električne predmete

JOHANN LOMŠEK

ŠT. LIPŠ, Tihaja 2, p. Dobrla ves

Odplačilo je mogoče na obroke. Cenik dobite po želji brezplačno.

Dobra prilika je redka

Mladost je priprava na življenjsko poklicno delo, čas, ki ga je treba dobro izrabiti za učenje vsakega za življenje koristnega in v družini potrebnega, ker bo večina le izbrala družinsko življenje kot svoj ideal. Poleg šolskih izpričeval se mora vsaka naučiti dobro kuhati, šivati in polno drobnih del, ki se jih je treba naučiti doma ob materi.

Čas je zlato. Gorje, če na to resnico pozabljamo. Minuta enkrat izgubljena, ne vrne se nikdar nobena. Nekoč je kosec kosil na travniku. Ko pa ostri koso, stoji nekoliko razkovačen. Naenkrat pa skoči iz grma za njim zajec in steče med nogami, hitro kot strela. Ko kosec opazi zajca, zavpije za njim: „Poskusi še enkrat zleteti, kakor si sedaj. Prepričaj bi se namreč rad, ali bom mogel tako hitro stisniti noge, da te ujamem.“ Bilo je, pa ni več! Kosci ni dočakal nobenega zajca več, da mu zleti med nogami. — Tako je tudi v dobro priliko. Dobra prilika je le redka: večkrat se nam nudi samo enkrat v življenju. Kdor pa je ne uporabi v pravem času, je sam kriv, a kdor jo zna dobro obrniti, ta je srečen.

Izven šole je domača družina okolje, kjer je bivati sladko za otroka, ki je nepokvarjen. Dekle, ki je vedno na ulici, po zabavah in ob vsakem filmu v kinodvorani, ne bo nikoli dobra mati. In tako dekle se ponavadi najhitreje in najlaže naveže na kakega fanta, ki še pojma nima o življenju in poznala lažno življenjsko romantiko le iz slabih knjig. Ure sestankov so vedno daljše, sestanki vedno pogostejši. Dekle na ta način vedno bolj leze v močvirje.

Nek mlad zdravnik je bil na oklicih z maturantko. Po oklicih so mu prišli povedati, da je njegova zaročenka imela nedavno znanje z nekim študentom. Zdravnik je pohitel k bivšemu zaročenkinemu gimnazijskemu katehetu in ga rotil: „Povejte mi, ali je moja zaročenka res imela zveze z onim gimnazijcem? Če je tako, je ne poročim!“

Katehet se je zamislil in vprašal mladega doktorja: „Ste bili vi vedno do deklet plemeniti in nobeni nič hudega prizadeli? Govorite iskreno!“ Malo se je obotavljal in potožil: „Ne. Na univerzi sem bil enkrat do neke sošolke nepošten. Bojim se, da se ne bo mogla poročiti, če si bo njen zaročenec želel isto kot jaz, vzeti nepokvarjeno dekle v zakon.“ Katehet mu je dal zlato nauk, ga vzpodbujal, naj se lepo poročita in otroke vzgajata, da se bodo že v mladosti navadili viteštva v odnosu do drugega spola. Vsak fant išče pred poroko poštenega dekleta, celo tisti prepudli značaji, ki so sami poudarjali nedolžna dekleška srca.

Mnogi dobri fantje govorijo: „Rad bi dobil pošteno zaročenko. Poiskal jo bom, kadar bo čas, v družini, ki je poštena, verna, med dekleti, ki so rade doma pri materi in ji pomagajo pri vseh hišnih delih.“

Ksaver Meško:

Ob slovesu

Moj sin,
ti dete mojih radosti
in mojih skrbi, bolečin
zakaj odhajaš?
In greš tako lahkih besed?

Že v zgodnji, prezgodnji mladosti
te jemlje mi tuji svet.
O sin moj, poznaš ti tujine skrivnosti?
Zasede neznanih, tujih cest?
Nevarnosti duše morečih mest?
Ah, ako te ugonobe,
kam mati naj s svojo bolje gre?

Kako bo obraz moj bled,
od žalosti bolj ko od let,
ko zate bom noč in dan trepetala,
v bolesti srčni se povpraševala:
Kje hodi in kod?
Kam danes gre, kam jutri bo šla
v tujini njegova pot?

Čez vse neznané daljine sveta
za tabo moja prošnja bo šla:
Imej usmiljenje z menoj!
Ne sliši, kako drhtim in trpim?
O čuj, pomisli, občuti to:
Kar tebe ni več doma,
sem jaz le hirajoče drevo,
samotno stoječe sredi polja, —
O vrni, vrni se, otrok moj!

Za mladino in prosveto

Iz matematičnega kabineta

DELIJSKI PROBLEM

Okrog 1. 400. pr. Kr. r. je v Grčiji razsajala huda kuga. Poslali so zato v Delos, kjer je bilo znamenito Apolonovo svetišče, odposlance, ki naj bi pri slavni Pitiji zvedeli, kaj naj store. Svetovala jim je, naj zgrade Apolonu nov žrtvenik, ki bo točno dvakrat tolikšen kot prejšnji. In potem ko so po tem nasvetu porušili stari žrtvenik v obliki kocke ter na njega mestu postavili novega, iz čistega marmorja, v obliki kvadrata, natančno dvakrat tolikšnega, kot je bil stari, je kuga divjala še kar naprej. Zopet so poslali k Pitiji po nasvet. Zvedeli so, da je novi žrtvenik sicer pravilno velik, moral pa bi imeti obliko kocke in ne kvadrata. Zato so znova začeli nujne priprave za novo zgradbo. Najspretnейše stavbarje in matematike so poklicali na pomoč, toda dane naloge niso znali rešiti. Tudi slavni filozof in matematik Platon ter njegovi učenci niso

vedeli, kako naj bi stavljen nalogo rešili s šestilom in ravnilcem.

Dolga stoletja je bil ta problem, podvojitve kocke, ena najbolj obravnavanih nalog — podobno kot problem kvadrature kroga. Danes vemo, da sta oba problema nerešljiva.

Podvojitve kvadrata je lahka stvar. Da podvojiš kvadrat s stranico a , narišeš le diagonalno in kvadrat nad to diagonalno je po Pitagorovem izreku enak dvojnemu prvotnemu kvadratu. — Če pa hočeš podvojiti kocko z robom a , moraš določiti rob kocke s telesnino $2a^3$. Ta rob je kubični koren iz $2a^3$. Nikomur pa se doslej še ni posrečilo, da bi z ravnilom in šestilom konstruirali kubični koren iz 2. In tega nihče tudi dognal ne bo.

S tem pa ni rečeno, da bi podvojitve kocke tehnično ne bila izvedljiva. Nasprotno, v praksi so to že nešteto dokazali, toda matematično ostane delijski problem še zmerom nerešeno vprašanje.

KAKO JE OZDRAVEL GOSPOD ČUŠPERŠKI

Zdaj bom povedal eno o rokovanjcih. Grozno! Ne poslušajte na obe ušesi, da vas ne bo tako strah! Kar samo na eno, pa še tisto prav na koncu, tako, kakor poslušate mamo, ko se vam ne ljubi ubogati.

Živela sta dva rokovanjca. O, kaj rokovanjca! Rekel bi razbojnika in pol in še za črn nohet čez. In sta rekla, da pojmeta krast na Čušperk¹. Gospod, da je debel in ga bole noge in ima revmatsko lenobo, hlapec da je len in da spi. Drugega v gradu tako ni, ki bi se zoperstavil.

Tista dva razbojnika pa sta bila Gašper in Boltežar. Bila sta dve tretjini svetih treh kraljev. To je bilo včasih, ko sta bila še mlada in sta koledovala. Miha je bil po navadi z njima, zdaj pa ga ni bilo, ker je bil pod ključem. To je moral biti težak ključ, da je Miho pridržal.

Gašper in Boltežar sta rekla, da pojmeta krast. Naravnost na strašni grad Čušperk. Gašper da pojde po orehe, Boltežar pa po kostruna. Kdo je že jedel orehe in kostruna? Imenitno, pravim! To sta slišala tudi oba rokovanjca.

Pa sta se zmenila: tisti, ki prvi opravi, naj lepo za pristavo zakuri ogenj, da bosta kostruna kar tam splela.

Za pristavo sta se ločila in si segla v roko in objubila pri vseh svetnikih in še sv. Antonu povrh, da nobeden ne izda drugega, če bi ga kdo slučajno ujel in bi moral pod ključ. Potem sta si še voščila: „Bog ti pomagaj in sv. Krišpin!“ pa sta šla.

Tema je bila in noč in še lune ni bilo. Če si stegnil roko, nisi videl prstov. Vsak grm je bil črn in drevesa so bila kakor mrki velikani. Pri gradu pa je lajal črni pes čuvaj. Grozno, zamolklo, besno, jezno, ogorčeno in divje. Ta pes je spreminjal barvo: podnevi je bil rjav, ponoči pa divje črn. Strašno!

To lajanje je slišal hlapec. Prevalil se je na desno plat z leve in smrčal. Pa tako smrčal, da se je zbudil. Po dolgem zbudil in še počez in prisluhnil. Čuvaj pa je le črno lajal v temi in noči in lune ni bilo, ko je bil vsak grm črn in drevesa kakor mrki velikani.

„To nekaj pomeni,“ je dejal hlapec in se pokrnil z oedejo čez glavo.

Čuvaj pa je le lajal besno in mrko in razdraženo, zamolklo in jezno.

„To pa res nekaj pomeni!“ je dejal hlapec in dvignil glavo. „Presneti pes, tak daj no mir!“ Toda ko je dvignil glavo, je videl skozi špranjo ogenj za pristavo.

„Ogenj? To kaže, da so tam ljudje!“ je bistro uganil.

„Če bi bili rokovanjci? Moram zbuditi gospoda!“ Pa se je po tihem splazil po hodniku, da ne bi prepodil tatov in je zlomil s hrščem in truščem vrata, ki jih je gospod zapiral za seboj, in je udaril s silo po vratih gospodove spalnice in zašepetal:

„Pst, gospod! Najbrž so rokovanjci!“

Gospoda pa so bolele noge. Kadar bi moral kaj napraviti, so ga koj bolele. Tako tudi tisto noč. Pa prebudil se je.

„Kaj je?“ je bolno vprašal.

¹) Čušperk je ime gradu, ki leži blizu železniške proge Ljubljana—Kočevje nekako v sredini razdalje med trema mostoma.

„Rokovanjci!“ je dahnil hlapec. „Pst, tiho! Le pogledajte!“

„Oh, kako me bole noge!“

„Vas pa vzdignem!“

Pa ga je vzdignil k oknu in sta gledala ogenj za pristavo in kako se nekaj tam okoli ognja mota.

„Krasen ogenj!“ se je razrežil gospod. „Kako lep ogenj! Kako bi skočil čezenj, pa me tako bole noge!“

„Da, toda rokovanjci!“

„Prepodaj jih,“ je dejal gospod.

„Če mi glavo vzamete, sam pa ne!“

„Oh, mene pa tako bole noge!“

„Ponesem vas!“

„Oh, ko me tako bole noge!“

„Ali naj vam rokovanjci pristavo zažgo v tej temi? Saj bi še ognja ne videli gasiti! V tej strašni mrčini temi!“

To je držalo. Napravila sta, da ga bo hlapec nesel štuporamo, gospod pa bo vzel tri stare pištole in še nož v ustih. Če bodo rokovanjci to videli, da bodo kar zbežali. Tri stare pištole za pasom pa nož v ustih! Če je povrh še tema in vsak grm črn in čuk skovika! Strašno! Saj je še mene strah!

Tako je nesel hlapec gospoda oprtav navkreber,

Moj hribček

Moj hribček tam doli za našo vasjo,
kako se po tebi mi toži!
Prav vselej, ko misel mi šine domov,
kot ptica nad tabo še enkrat zakroži.

Vsak vzdih, ki izvije se kdaj iz srca,
kot potnik utrujen obstane
mi v tvojem svetišču, kjer čudežna moč
še leči kot nekdanj odprte nam rane.

Moj hribček, četrtič si letos zelen,
odkar sva se zadnjič razstala,
in petič bo letos že hladna jesen
ti cvetje in bujno zelenje požgala.

Povej mi, moj hribček, odkrito sedaj,
me kdo li tam doli pogreša?
Skrivnostna tišina — odgovora ni,
le gozdič vejevje otožno poveša...

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 8. julija: 14.00 Poročila in objave. — Pregled sporeda v tekočem tednu. Sredi mojega srca ena pesmica zveni... — 18.45 Za našo vas. — TOREK, 9. 7.: 14.00 Poročila, objave. — Zdravniški vedež: O vzrokih naglušnosti. — SREDA, 10. 7.: 14.00 Poročila, objave. — Preljubo veselje, o j kje si doma... — 18.45 Za ženo in družino. — ČETRTEK, 11. 7.: 14.00 Poročila, objave. — Naša pesem je dečva, rdeča ko kri... (II). — PETEK, 12. 7.: 14.00 Poročila, objave. — Trdi orehi. 18.45 Melodije srca... Napeve iz znanih operet poje Manja Mlejnik. — SOBOTA, 13. 7.: 9. Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — NEDELJA, 14. 7.: 7.20 Duhovni nagovor. 7.25 S pesnjajo pozdravljamo in voščimo.

kajti pristava je bila na malem hribčku.

Hlapec je sopal, gospod je stokal, da ga bole noge, strah pa ga ni bilo. Nak! V ustih je imel tri pištole in pa bridki nož za pasom. Veste, moral je menjati, da ga niso boleli zobje, pa bolj strašen je bil, posebno še, ko je bila takšna grozna tema.

Pod hribom sta prisluhnila. Tam pri ognju je hreščalo, kakor bi kdo orehe trl. Toda nista mislila na orehe. Kdo naj misli na orehe, če imaš opraviti s rokovanjci? Tisto hreščanje jima je šlo prav do kosti.

„Strahovi!“ je dejal gospod in so mu padle vse tri pištole iz ust. „Strahovi!“ je zašklepetal z zobmi. „Pištole so mi izbili iz ust!“

„Saj imate še noži!“

Pa je našel nož in ga vtaknil v usta, da bi bil bolj strašen in da bi mu zobje ne šklepetali.

Šla sta zopet par korakov pa sta obstala: tisto hreščanje je bilo strašno.

„To niso rokovanjci, to so strahovi — kosti tareje ali pa keglajo z njimi!“ je dejal gospod in odprl usta.

„Kje imate noži!“ je dejal hlapec, ki ga je spreletela zona, ker je bil golih rok.

„So mi ga že izbili!“ je zastokal gospod.

„Pa so res kosti!“ si je obrisal hlapec rošno čelo. Rosno, pravim. Kaj rosno? V potokih mu je polcurljal in hropel je pod bremenom in od strahu. Pa ni šala, če je tema in je vsak grm črn in če ne vidiš prstov. Lahko jih kdo odgrizne, pa ne vidiš, prideš domov, pa ni prstov nikjer. In če je tema, jih še poiskati ne more.

Hlapec pa je hropel in sopal. Tako hropel in sopal, da ga je slišal Gašper, ki je orehe trl in ogenj kuril in na kostruna čakal.

„Hoj,“ je zaklical! „Ali je težak? Ali naj pomagam? Le gor z njim, da ga kar deneva iz kože, jaz sem že vse potrl!“

„Ali slišiš?“ je koprnel gospod.

„Slišim! To so strahovi. Odrli vas bodo! Smilite se mi, gospod, in hudo mi je!“ je ihtel hlapec. „Kaj boste brez kože, gospod? In še brke vam odere, ojoj!“ Pa je zvesta duša hlapec zatulil na glas.

To je slišal Gašper in je mislil, da kostrun bleje. „Le hitro, le hitro z njim! Ogenj prav lepo! Kar zasakala ga bova pa bo ocvrt!“ je junačil Gašper.

„Ocvrti vas bodo!“ je tulil hlapec. „Oh, če bi smel jokati, tako se mi smilite! Snedli vas bodo, gospod!“

„Mene že ne!“ je pogumno dejal gospod ter se iztrgal hlapcu s hrbita in jo nacvrl po hribu navzdol. No, vidite!

„Drži ga, drži ga!“ je vpil Gašper za njim. „Le drži ga!“

„Tak ti je ušel? Drži ga, da pridem jaz na pomoč!“ Gašper je lomastil po grmovju in dračju proti njima. O, pa ju ni ujel. Gospod je bežal in noge ga niso bolele, hlapec pa se je vrgel v potok in samo usta držal ven, da ni utonil. Pa mezinček si je drgnil, da si ga ne bi prehladil.

Pa še sreča je bila, da je bila tema, za vse sreča: za rokovanjca, ker sta ukradla in spekla kostruna, za hlapca, da se je okopal, ker bi se sicer ne bil pred smrtjo, gospod pa je ozdravel in noge ga prav nič več niso bolele. Kako je ozdravel, pa nikomur ne pove in sta se s hlapcem zaklela pri sv. Volbenku, da ne povesta nikomur.

ZA DOBRO VOLJO

Najraje molči

Helmut je povabil fino gospodično v planine. Po ure dolgo se sprehajata v lepi božji naravi, ne da bi zinil besedico. Končno pa se razjezi gospodična:

„Ali nimate nič za pripovedovati, Helmut?“

„Da seveda,“ se prvotno nekoliko ustraši, toda se koj znajde ter se odreže: „Verjetno še ne veste, da zapišem vsak večer, predno grem spat, svoje misli v poseben dnevnik!“

„Kako dolgo pa že delate to,“ vpraša gospodična.

„Že eno leto.“

„Potemtakem pa morate imeti polno že eno celo stran!“

Vzgleden bolniški strežnik

Zdravnik: „Z vašim stricem stoji danes pa zelo slabo. Verjetno bo bolezen dosegla to noč vrhunec. Zato je nujno potrebno, da prebijete današnjo noč ob bolniški postelji vašega strica!“

Zjutraj pride zdravnik in takoj vpraša: „Kakšno je bilo spanje?“

„Hvala lepa, gospod zdravnik, zelo dobro! Stric je namreč rekel, da me je štirikrat klical in se nič nisem zbudil!“

Dobri recepti

Neki zdravnik se je hvalil nasproti svojemu prijatelju odvetniku: „Moji recepti vedno pomagajo!“ — „Verjamem,“ pravi odvetnik, „če bolniku ne pomagajo, pomagajo pa tebi in lekarni.“

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

W. Auffermann:

Maški so najboljši kuharji

Skleda leče je bila povod, da se je Franz Schubert zares skregal s svojim najboljšim prijateljem, slikarjem Moricom Schwindom, seveda, ko še slednji ni bil slaven in brez plemiškega naslova, ki mu je bil kasneje podeljen. Oba mlada nemaniča sta si neko nedeljo spekla debelo meseno klobaso. Pri pečenju pa je klobasi počila koža in Schubert se ni mogel odločiti, da bi mastno godljo enostavno vrgel v pomije. „Jutri si skuha va v njej lečo,“ je stavil predlog Schwindu. „Tako si prihraniva dva okrogla krajcarja za slanino.“

Schwind je ta gospodinjski predlog preslišal. Njegove misli so bile pri ljubljani Netti, s katero se je nameraval zvečer sestati. Bila je edina hčerka premožnega dunajskega odvetnika Höniga in mladega slikarja je tlačila misel, da njegova srajca ni bila več popolnoma čista. Kot Schubert, je tudi Schwind posedoval samo eno obleko, tisto, ki jo je pač imel na sebi.

Komaj je Schubert bil iz hiše, se je Schwind spravil k pranju. Nič hudega sluteč je zliil iz lonca dragoceno klobasno godljo in vanj natočil sveže vode, v katero je narzal kosce mila. Pristival je lonec na ogenj in v lugu prekuhal svojo prepoteno srajco. Potem ko je pri studencu na dvorišču oplaknil in ožel srajco, je ob misli na Netti popolnoma pozabil na lonec z ostanki luga. Koščki mila so se v gosti vodi strdili, na prvi pogled so bili podobni kepiciam masti, lepo plavalji na površju.

Tako se je zgodilo, da je kratkovidni Schubert naslednji dan postavil na mizo skledo leče, ki se je kar penila. Schwind je jezno izpljunil prve zalogaje jedi iz ust in zabrusil Schubertu v obraz, da je „prekuhovanec mila“, kar je takrat v dunajski govorici veljalo za zelo veliko žaljivko. Ni seveda slutil, da je on sam povzročil, da je prišlo do te svojevrstne začimbe.

Schubert pa je hrabro zajemal z žlico stročnice iz sklede. Za nič na svetu ne bi priznal svoje polomije pri kuhi. Medtem ko so se mu debele potne kaplje zbirale na bledem čelu, je naporno mislil, od kod neki bi mogel priti v jed ta čudni okus po milu. Tedaj mu je nenadoma obvisel pogled na Schwindovi sveži srajci. S vprašujočim pogledom je pokazal na njegove čiste rokavce.

Tedaj se je Schwindu posvetilo, izbruhnil je v glasen smeh, da mu je sapa zastala. Tako ga je razveselilo kosilo prijatelja. Schubert je pa izpreminjal barvo. „In ti praviš, da si moj prijatelj!“ je zajekljaj. „Fuj, to je nedostojno pobalinstvo.“ Zelen v obraz se je opotekel iz sobe.

Več desetletij pozneje, ko je Schwind že postal slaven, je v Monakovem po spominu naslikal znamenito podobo „Večer s Schubertom pri Spaunu“. Po poslednji potezi s čopičem je zapisal v svoj dnevnik:

„Nobena ura sožitja z mojim nepozabnim dunajskim prijateljem ni v mojem spominu

obledela. Med slikanjem sem se znova spomnil na „lečo s slanino“ in moral sem se prav tako od srca nasmejati kot takrat, ko se je prijatelj Franc tako zelo hudoval. Dva dni ni spregovoril niti besedice z menoj, dokler oba tega nisva mogla več prenašati in nenadoma eden drugemu padla v objem. Ker si vina nisva mogla privoščiti, sva obnovila najino prijateljstvo s sladkano vodo, ki je končno dragemu Franceljnu poplasknila z jezika odvratni okus po milu, ki ga je bil do zadnjega zalogaja tako junaško tajil...“

Italijanska solata

Zgodba se je odigrala med minulo vojno na fronti v južni Italiji. Nek znani solnograški pesnik, čigar ime zamolčimo, je zaradi pomanjkanja smisla za junaštvo srečno napredoval do častniškega služabnika. Njegov poveljnik je bil posebljena požrešnost na solato. Položaj je postal za pesnika kritičen, ko ni bilo več solate. Zaman se je trudil, da bi iztaknil nekaj zelenjave za svojega razdražljivega poveljnika. Tedaj se je spomnil nek štabni častnik, kateremu so prebavne težave njegovega predstojnika tudi šle na živce, da je nekoliko v ozadju, pri pratežu, opazil neko vrtnarijo. Pesnik je pri priči vzel pot pod noge.

Toda tudi vrtnariji vojna ni prizanesla. Vse, kar je pesnik našel, je bila ena sama greda, zasejana s še zelo mladimi rastlinami. Pa še te je stražil nek zelo nezaupljiv Italijan. Sicer bi pa morala solata biti že davno presajena, zelo je namreč že pognala kvišku in bilo je kazno, da ne bo več storila glav, je menil pesnik. Kljub temu mu ni hotel Lah odstopiti niti ene solate.

Ko je napačil mrak, je seveda pesnik „organiziral“ solato in še tisti večer je polkovnik dobil svoj „krožnik zelenjave“. Posledice niso izostale. Vitamini, ki jih je je moral polkovnik tako dolgo pogrešati, a so se sedaj naenkrat pojavili v tako obilni količini, so izzvali silovitejši tempo prebave, kot je bilo polkovniku ljubo.

Naslednjega dne se je pri štabu pojavil vrtnar in se ves razburjen pritožil, da so ga vojaki okradli. Polkovnik se je razkačil: „Ali je sploh vredno govoriti o nekaj kilavah steblih solate, ki je povrh vsega bila grenka kot žolč.“

Ko je Lah zaslišal besedo „solata“, je od presenečenja razširil roke in začel kriliti: „Niente insalata, signor comandante! – Tabacco, tabacco!“ – Polkovnik je bil namreč pohrustal dragocene mlade rastline tobaka.

„Vzemi...“

Na splošno moški odklanjajo kuharske knjige. Moški kuhajo drzno in s fantazijo – a po izgubljeni bitki se zadovoljijo tudi z navadno omeletjo. Po drugi strani pa žive na svetu tudi ljudje, pravilneje ljubitelji kozice

za praženje, ki so jim orumenele kuhinjske knjige najbolj zanimivo čtivo na svetu. Namesto da bi za zabavo rokodelčili ali lepili znamke v albume, pa strastno zbirajo recepte. V prostem času je kuhinjski štedilnik njihov laboratorij, a lonec se spremeni v retorto. Za zunanji svet neopazno pohajajo oni po novih poteh nepoznanih okusov, a svoja odkritja zaupajo pod pečatom molččnosti samo svojim najboljšim prijateljem. Ti ljudje vedo za najboljšo jed starega Lukula, prav tako tudi, kaj je bilo na mizi tega in tega dne tega in tega leta pri kardinalu Richelieuju. Na čelu zbiralcev kuhinjskih spisov stoji vsekakor Švicar Harry Schraemli iz Züricha. Ima več kot 2000 redkih kuharskih knjig.

Prav tako pomemben poznavalec kuhinjske umetnosti pa je angleški župnik Char-

Valentin Polanšek:

Šprkajzelc⁽¹⁾ na Obirju

V davnih časih je živel na Obirju kmet. Bil je pretkan in skop. Ni vedel, kaj vse bi počel, da bi postal bogat in ugleden. Tako je tudi slišal, da je nekje na Obirju skrit imeniten zaklad, katerega čuvajo baje žalik žene in tisti čudaški šprkajzelc. Zato je kmet vselej stikal po čerch, votlinah in zapuščenih krajih na Obirju.

In res: enkrat zasači v neki duplini spečega šprkajzelca. Brž ga zveže – in hajdi domov z njim! Med potjo ga kmet sprašuje o tistem zakladu. A smrdolin molči kot peč. Le počakaj, si misli kmet, te bom že še pripravil do tega, da se ti jezik razveže. Doma ga zapre v kurnik. Pa ga strada, da je črnuhelj kar debelo gledal.

V kurniku se je smrdolin nabral vrh tega še pošteno kurjih bolh. Grizlo ga je na vseh koncih in krajih. Kmet in njegovi so zlepa in zgrda skušali iz šprkajzelca izleči, kje je zaklad. Nič ni pomagalo.

Pa pridejo ponoči žalik žene ter svetujejo kmetu, naj takole pove kosmatincu: Če ne boš hitro povedal, boš postal siromak. Zakaj, saj sam čutiš, kako te srbi po životu – (ker so ga namreč kurje bolhe tako neusmiljeno obdelovale) – in to pomeni, da ti bo zraslo perje kakor ga nosijo kokoši. Pomisli, če te takega zagleda kdaj orel, bo mislil, da si kura in po tebi bo. Zato raje hitro povej, kje imaš zaklad, pa boš prost!

Kmetu so pa dobre žene še rekle, naj skrivaj izpuli kosmatincu tri kocine in sicer eno črno, eno belo in eno rjavo. Priveže pa ga naj na vrh in tako naj smrdolin pokaže zaklad.

Kmet res tako stori. Kosmatinec se je vdal. Sestradanega so še nasitili s strdenimi mlinci, ki so kar tako plavalji po žgočem žganju. Črnuhelj se je najedel, da je imel napet trebuh kot boben – obenem se pa tudi upijal, da se je močno opotekal.

A vseeno je le šprkajzelc preslepil kmeta – ter mu ušel.

Ponovno pridejo žalik žene kmetu na pomoč. Menile so: Treba je držati vse tri tiste

les A. Roach. Njegova zbirka receptov obsega 500 zajetnih knjig. Nekega dne je mlada dama vprašala župnika Roacha, kateri recept je po njegovem mnenju najboljši na svetu. Župnik je po kratkem premisleku odgovoril: „To je recept, po katerem bi naj neveste peklo svoj zakonski stan.“ Nato se mu je obraz zapotegnil v šaljive poteze in je mladi gospodični zašepetal na uho: „Vzemi ljubezen, privlačno zunanost, potrpežljiv značaj, premešaj prijetno in snažno gospodinjstvo, smetano mladosti stolči v peno; temu prideni še uvidevnost, nesebičnost, zabeli jo z nekoliko veselosti ter posiplji s peščico suhega humorja ter nekaj zrn duha nasprotovanja. Pri vztrajnem mešanju pa kani noter v stalnih presledkih nekaj kapljic smeha – posoli vse skupaj z domačo pametjo in peči – v večnost.“

kocine v roki in miže oditi iz hiše, pa boš prišel naravnost na kraj, kjer je zaželeni zaklad.

Kmet je zopet tako storil.

Ko pa je stopical skoz mračno vežo, se nenadoma približa pobegli kosmatinec ter iztrga mižečemu kmetu vse tri kocine iz rok.

Pređen se osupli kmet znajde, se črnuhelj že krohota tam daleč na Menihovcu, da se je še na Kravjem vrhu cretje pripogibalo.

Kmet se razjoče. – A še v tretje mu pridejo dobre žalik žene pomagat. Kar same so kmeta privedle do zaklada. Pač pa so mu dejale to: Samo miže smeš basati kosce zlata, pa samo z levico trikrat in oblečen moraš biti v ovčji kožuh.

Kmet prerad uboga in se kar treso ob misli na zlato. Postal je na mah bogat, kajti imel je po vseh skrinjah zvrhano zlata.

V svoji bogatiji je postal bahav in ošaben. Dejal si je: Danes pa grem kar v gosposki obleki basat zaklad in z obema rokama bom zajemal. Pa še oči bom odprl zraven, da bom mogel najlepše kose dobiti. Kaj, če ničesar ne dobim! Kar imam, to imam! Bom pa v drugič spet ognil tisti zamazan kmečki kožuh krog sebe.

Ko pride na kraj, kjer je dobil toliko zlate sreče, se začudi. Kajti videl je tam le polno kamenja in peska. S kletvijo na ustih se je razkačen vrnil domov. – A glej, tudi tam je bilo vse polno kamenja in peska, tudi po skrinjah, kamor je shranjeval zlato.

Kmet je znorel in divjal tako dolgo, da so ga zapustili vsi domači, poslopje bogate in lepe kmetije se je zrušilo v kup kamenja. Žalik žene pa so žalostne zbežale z Obirja. Tožile so: Toliko je imel, pa mu je bilo v pogubo. Naj se vsa zlata ruda te gore spremeni v težak svinec in golo kamenje! Kdor pa se bo kdajkoli loteval to rudo kopati, naj pride pri tem na beraško palico! –

¹⁾ to je nekako bajno bitje, podobno „perkmandelcu“ in gornemu možu.

F. GRIVSKI: 31

Ozniki POVEST

Vsak večer so se zbirali pred njegovo bajto, posedali po ograji in kadili. Kadar jim je tobak pošel, so poklicali Nejčka in ga poslali v trafiklo. Dečko je bil star pet let. Pomanjkanje se mu je poznalo na obleki in obrazu. Nosil je kratke hlače na oprtnici, ki mu je visela počez in mu zajedala desno ramo. Obrazek mu je bil starikav, le žive, črne oči so se bliskale v njem. Za svoja leta je bil priden in neverjetno uporabljiv; suhljad je nabiral po gmajni, očetu je nosil kosilo v jame, krmil je zajčke in tudi golobnjak so mu naredili, da bo golobe dobil, kadar bodo pri Petrovih zvalili.

„Nejček, greš po cigarete?“

„Grem!“ in že je odhitel in posnemal avto, da bi čimprej prišel nazaj.

„Materine oči ima,“ so ugotavljali.

„Pa očetov nos!“

In spet so premleli vso zgodbo ter si opotekali, da je prišlo večkrat celo do prepira med njimi.

„Glavo stavim, da je polirjev!“

„Da jo izgubiš? Erno vprašaj!“

Samo enkrat so jo vprašali. Takrat so ji zagorele oči, vžgala jih je s pogledom in srepo treščila besedo:

„Nič ne veste!“ Ob ognjišču v temni kuhinji se je nato zjokala. Od takrat je niso več izpraševali. Samo očetu je zaupala bridko skrivnost. Pri Ludviku je služila za natakario. Polir jo je zasledoval. Kako je bilo, se ne spominja. Elza jo je napojila z likerjem, ki ga je plačal polir. Tisti Berto, ki je bil z inženirjem, je pred sodnijo priznal očetovstvo. Podkupil pa ga je z denarjem polir. O vsem drugem je molčala in vdano trpela, da se je zasmilila celo očetu. Fortunat je sicer molčal, toda v jezi je preklinjal polirja in mu grozil. Iz tega so sklepali, da nekaj ni v redu, dokazati pa nihče ni mogel in, tudi če bi dokazal, bi mu ne verjeli: polir je postal vir vseh zločinov, ker je tako hotelo maščevanje, ki je rastlo v ljudeh iz dneva v dan.

Najhujše je vrelo v Fortunatu. Dobro je vedel, zakaj ga je polir vzel na delo, tudi to mu je bilo jasno, zakaj je ravno njega obdržal v jami, ko je vendar toliko drugih pognal na cesto. Da mu ni šlo za košček polente in za osramočeno mater z otrokom, bi pljunil polirju v obraz. Drzen je bil že itak z njim. Drugi delavci so se čudili Fortuna-

tovi korajži. Uprl se je polirju kar javno in kadar sta bila sama, sta sikala drug v drugega kakor dva gada v pekočem soncu.

„Kaj za vruga imata ta dva med sabo?“ so se vpraševali peskarji. Ujeli so nekaj besed in si mežikali z očmi.

„Recite, kar hočete: še pobila se bosta! Stari je razdražljiv, polir pa nesramen!“

Tistega večera so fantje vzdigovali pred ograjo orjaški kamen. Brezdelje in objestnost sta jih zmaličila. Kdo bo kamen dvignil višje, za to je šlo. Napeli so mišice in hropeli. Šibkejši kamna sploh niso premaknili, močnejši so ga dvignili do kolen, nihče pa do prsi.

Nejček je prinesel tobak. Fantje so ga zavijali v papir. Po ogenj so šli v hišo k ognjišču. Erna jim je ponudila veliko tlečo glavno. Kako da ni še Fortunata, so spraševali.

„Pa steci, Nejček, in poglej po očetu!“

Fantič je urno odletel in klical nazaj: „Mama, pa malo polentke. Lačen sem!“ V resnici so bili vsi lačni. Premajhen kup polente se je hladil na lesenem krožniku.

„Vi jo vsaj imate,“ so tolažili fantje, „pri nas bomo kuhali otrobel!“

Po cesti je prišel Fortunat z Nejčkom. Sključen je bil in nenavadno molčeč. Zavil

je v bajto, sedel k skledi in jedel. S srepimi očmi je štrlel v temačni kot, Erna ga je dobro poznala. Nekaj se mu je moralo pripetiti. Vsakokrat, kadar gloda v njem, je tak; najbolje je, da ga pusti v miru. Obrisal si je z roko sive brke, pokril zmečkani klobuk in stopil pred bajto. Sedel je na klop in opazoval fante, ki so spet poskušali dvigati kamen. Poleg njega je sedel Nejček in bingljaj z nogami.

Odzvonilo je v čast sv. Florijanu. Grapo je zapredla tema. Po ridah je brnel motor in zdiral pod bajto, kakor bi se bal noči in samotnih hiš, ki so se zavijale v noč.

Divje je pogledal na cesto, pljunil predse, vtaknil roke v raztrgane hlačne žepce in se razkoračil.

„Za nič ste vsi! Napenjate se in stokate, pa nihče ne dvigne kamna. Počakajte, da vam pokažem.“

Pljunil je v roke, in si zavihal prašne rokave. Fantje so se umaknili. Ze večkrat jih je osramotil in dokazal, da je še moč v njem. Starec je dihnil iz sebe kar moči na globoko in se stresel. Z nogami je iskal močno stopinjo. Široko se je razkoračil in se pripognil nad kamen.

(Dalje prihodnjič)

Poceni prodaja se nadaljuje!

Cene so še vedno znižane!

Nekaj primerov naše senzacionalne veleizbice:

Damski soketi	šil. 3.-
Damske perlon nogavice, Mascotte, I. izbira	šil. 18.90
Damske perlon nogavice, v vseh velikostih	šil. 12.-
Damske nogavice	šil. 8.30
Damske volnene jopice	šil. 98.-
Damski soketi iz kodrastega perlona	šil. 10.50
Otroške kratke nogavice iz kodr. perlona	šil. 8.50
Damske balonske plašče	šil. 245.-
Damske Ninoflex plašče, enobarvne	šil. 315.-
Damske svilene rips- popelin plašče, s svilo polnjeni	šil. 336.-
Damski Ninoflex plašči, progasti	šil. 343.-
Damski letni model plašči iz čiste volne	šil. 455.-
Damski model plašči iz čiste volne, francoski import	šil. 770.-
Damske kopalne obleke, pisani vzorci	šil. 79.10
Damske kopalne obleke, Satin-Lastex	šil. 166.60
Frottee kopalne brisače, pisani vzorci	šil. 34.90
Frottee brisače v raznih barvah in v raznih vzorcih 45 x 85 cm	šil. 9.80
Slamnate vrvi, pisani vzorci	šil. 15.75
Šiantung svila, progasta	šil. 19.60
Francoski popelin iz bombaževine, se ne zmečka, razne barve	šil. 21.-
Pique iz bombaževine za perilo in obleke, pisano	šil. 9.-
Bombažni tlak za predpasnike v več barvah	šil. 12.80
Oblačilni rips, se ne zmečka, lepe barve in vzorci, 92 cm širok	šil. 25.-
Graciela za obleke, 90 cm široko, se ne zmečka	šil. 29.80
Cotonete, obleke za na vrt in obalo, se ne zmečka	šil. 16.-
Platno za dečve, razni vzorci	šil. 13.-
Satinela za obleke, 80 cm široko, lepi moredni vzorci	šil. 13.-

Amerikanske Nylon pletenine, 120 cm široko, za poletne obleke	šil. 48.-
Mouselana za obleke, 80 cm široko	šil. 18.70
Svileno platno, za bluze, belo, 80 cm široko	šil. 12.20
Moški Mako soketi, z perlonom ojačeni, I. izbira	šil. 9.80
Moški soketi, kodrast perlon	šil. 14.-
Moški Mako-rip kratke nogavice, z perlonom ojačeni; I. izbira, eno in več barvne	šil. 13.30
Moške kratke nogavice, kodrast perlon	šil. 19.-
Moške srajce v vseh velikostih	šil. 27.30
Moški zefir srajce, v vseh velikostih	šil. 37.-
Moške srajce, original popelin	šil. 55.90
Moške puloverje iz čiste volne, italijanska fazona	šil. 182.-
Moške cord hlače, dolge, za štrapace	šil. 118.30
Moške gabardin hlače, dolge v vseh velikostih	šil. 98.-
Moške fresko obleke	šil. 208.60
Moške kamgarn obleke iz čiste volne, prvovrstna izvedba, fazona	šil. 770.-
Hubertus plašče, čista volna	šil. 269.50
Hubertus original tirolski loden, čista volna	šil. 294.-
Hubertus, himalajski loden	šil. 236.-
Hubertus, originalni himalajski loden	šil. 473.-
Moške sakoje v vseh velikostih	šil. 139.-
Moške sakoje iz čiste volne	šil. 200.-
Moške sakoje iz čiste volne, import blago	šil. 278.60
Moški sakoje iz čiste volne, import blago	šil. 278.60
Moške sakoje iz čiste volne, import blago	šil. 224.-
Moške kopalne hlače, Mako, v več barvah	šil. 27.-
Moške kopalne hlače, tigreski vzorec	šil. 19.50
Hlačevina, 140 cm široko	šil. 27.30
Gaberdin, 145 cm širok, za obleke in hlače	šil. 35.-
Loden, 140 cm širok	šil. 46.20
Blago za hlače, čista volna, 145 cm široko	šil. 41.30
Čista volna za športne sakoje	šil. 57.75
Čista volna, loden, 145 cm široka	šil. 68.60

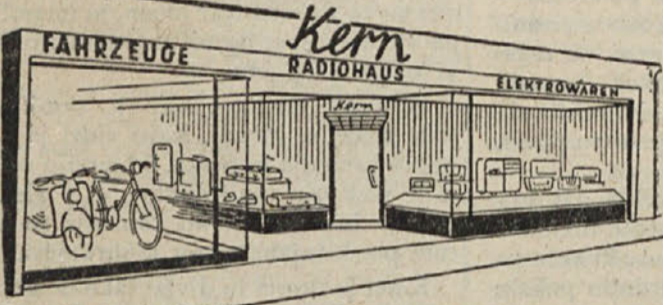
Original angleški kamgarni, 150 cm široki, lastni import	šil. 224.-
Original angleške freske, 150 cm široko, lastni import	šil. 210.-
Original angleški gaberdin, 150 cm širok, lastni import	šil. 238.-
Original angl. Mohai za obleke in kostume, 150 cm široki, lastni import	šil. 224.-
Original francosko blago za plašče, čista volna, širina 145 cm	šil. 196.-
Ninoflex, za moške obleke, hlače, damske jopice, 140 cm široke	šil. 60.20
Blago za zavese	šil. 6.30
Blago za dekoracijske zavese, 80 cm široke, moderne vzorce	šil. 9.80
120 cm široke, moderne vzorce	šil. 15.-
Zavesni ripsi, 120 cm široki, lepi vzorci	šil. 19.50
Zavesni satini, 140 cm široki, modern z lepimi vzorci	šil. 25.-
Posteljina, rožnata, 80 cm široka	šil. 9.90
Posteljina, rožnata 120 cm široka	šil. 15.50
Posteljina, rožnata, 140 cm široka	šil. 18.-
Trening-obleke	še od šil. 52.50

UVOZ - IZVOZ
NA VELIKO - NA DRČBNO
 Ugodna plačila na obroke
 Lastno razpošiljanje

Kaufhaus der Kärntner

G. Wunschaden

Klagenfurt
Bahnhofstraße 7

„Rolerji“ — „Mopedi“
 kolesa
 V VELIKI IZBIRI

Radiohaus KERN
 Celovec-Klagenfurt, Burggasse
 Ugodno plačilo na obroke

PREMOG Preskrbite si premog v letnem času in ste pozimi brez skrbi

Ewald Münch

Benediktinerplatz 8
K O B R A - podkurivo - brezplačen poiskus

VÖLKER MÖBEL

V bogati izbiri:

- ➔ KUHINJE
- ➔ SPALNICE
- ➔ JEDILNICE
- ➔ NASLANJAČE
- ➔ TUJSKE SOBE

KLAGENFURT,
VILLACHER RING 45-47

Brez kemičnih dodatkov

4 VORTEILE:

1. Riesenauswahl - über 100 Ausstattungen
2. Die besten und billigsten Möbel Österreichs. Hartholzschlafzimmer von S 4000
3. Ratenzahlung ohne Aufschlag, ohne Zin.
4. Zustellung frei Haus mit eigenem Spezialauto

GRÖSSTE AUSWAHL IN:
 Polstermöbeln, Teppichen, Matratzen;
 Vorhangstoffe zu sehr mäßigen Preisen

„DAS HAUS DER GUTEN MÖBEL“

KARL STADLER
 KLAGENFURT / THEATERGASSE 4
SW - MÖBEL - VERKAUFSSTELLE
 Beratung durch eigenen Architekten!

Šivalne in pletilne stroje

GRUNDNER Klagenfurt Wienerg. 10

Nogavice, žensko spodnje perilo, moške in otroške hlače dobite najceneje pri **STOFFSCHWEMME**, Klagenfurt, Benediktiner Platz.

Peči, štedilnike

KAKOR VSE KMETIJSKE POTREBŠČINE dobite najugodnejše pri

HANS WERNIG
 Celovec, Paulitschgasse (Prosenhof)

ČE AVTO SVOJ STARI PRODAJAS, AL' MOTORJA ZNEBIL B' SE RAD, BRZ KUPCEV TI MNOGO PRIZENE,

„Tedenikov“
 NAJMANJSI INSERAT

Novo za Koroško! Schuh-Schwemme v Schuhhaus **BLATTNIG - SCHUHE** Celovec, Bahnhofstraße 13

PRVI NAKUP VAS ZE PREPRICA! ZELO NIZKE CENE! VELIKO SKLADIŠČE!